

MOTİF

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği Dergisi • Yıl:4 • Sayı: 14 • 500.000.-TL

“ Türkiye Cumhuriyetinin temeli kültürdür. Kültür, okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden mana çıkarmak, ders almak, düşünmek, zekâyı terbiye etmektir. (1936)”

BAYKALLAR

Sigorta

ARACILIK HİZMETLERİ LTD. ŞTİ

* YANGIN

* FERDİ KAZA

* YAT

* HIRSIZLIK

* TÜM EV

* NAKLİYAT

* KASKO

* AKARYAKIT SERVİS İSTASYONU

* TÜM İŞYERİ

* TRAFİK

* OTEL

* İNŞAAT MONTAJ

* MAKİNA KIRILMASI

* ELEKTRONİK CİHAZ

Sigorta poliçelerinde uzman kadrosuyla aklınıza gelebilecek soruları yanıtlamak ve en uygun prim, en yüksek güvencelerle sigorta sektörünün güçlü kuruluşu **ŞARK SİGORTA** şirketinin poliçelerini sizlere sunmak üzere **BAYKALLAR Sigorta ARACILIK HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.**'ni kurduk. Bilgilerinize sunulur.

MOTIF

Yıl:4/Sayı:14/ Temmuz-Ağustos-Eylül 1998

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği Adına İmtiyaz Sahibi

M.Zeki Baykal

Genel Yayın Yönetmeni ve Yazı İşleri Müdürü

Ekber Yeşilyurt

Kültür Sanat Danışmanı

Doç.Dr. Şenel Önalı

Reklam ve Haber Müdürü

Sacide Güngör

Yayın Kurulu

Doç.Dr. Fikret Değerli

Sabahattin Türkoğlu

Ahmet Demirbağ

Sakin Öner

Emin Kayaduman

Emin Mancı

Hukuk Müşaviri

Av. Zeycan Kütük

Foto Muhabiri

Saffet Kayhan

Yönetim Yeri

MOTIF Halk Oyunları Eğitim Derneği

Fevzi Paşa Cad. No.124/2

Atikali - Fatih / İSTANBUL

Tel : (0.212) 531 61 68

Fax : (0.212) 635 52 43

Dizgi, Grafik ve Yayına Hazırlık

SAY

REKLAMCILIK & İLETİŞİM LTD.ŞTİ.

Abide-i Hürriyet Cad. Hasat Sok. No.1

K.7 D.13-14 Şişli - İSTANBUL

Tel : (0.212) 232 53 72 - 246 40 44

Fax : (0.212) 240 17 56

MOTIF

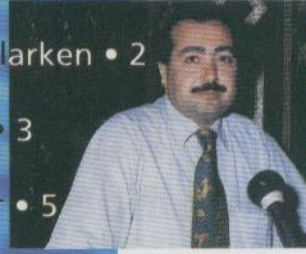
Fiyatı:
500.000.-TL

Kapak Fotoğrafi
Sanat
Dünyamız
Dergisi

Dergimizde yayınlanan yazıların tüm sorumluluğu yazarlarına, yayınlanan ilanların tüm sorumluluğu ilan sahiplerine aittir. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz. MOTIF Dergisi süreli bir yayındır. Üç ayda bir ücretli olarak yayınlanır.

İÇİNDEKİLER

- Cumhuriyetimizin 75. yılını kutlarken • 2
- Yaşasın Cumhuriyet Yaşasın... • 3
- Cumhuriyet, Atatürk ve Folklor • 5
- 75. yıl marsı • 11
- The International Dance Teather • 12
- Milli Kültür ve Folklorun içinde... • 14
- Uludağ Türkmenleri Kadın... • 16
- Yurt Dışındaki Gençlerimizin... • 18
- Yallı • 20
- CIOFF • 22
- Türküler adına sönmeyecek... • 24
- Heybeden Poşete • 26
- Şanlıurfa Halk Oyunları • 28
- Milli Kültürümüz ve Gençliğimiz • 30
- Bağlama - (Bağlama geleneği) • 31
- Kırım Türk Halk Oyunları • 32
- Türk Dünyasında Ortak Musiki... • 34
- Atatürk ve Osman Pehlivan • 35
- Malatya Yöresinde giyim... • 36
- Mut Yöresi Halk Türküleri • 38
- Almanya THO yarışması • 40
- Motiften Haberler • 42

Cumhuriyetimizin 75.yılına kutlarken...

Sevgili okuyucularımız,

Bu yıl Cumhuriyetimizin 75. yılını kutlayacağız. Bu süre içinde yapılan ve yapılamayanları tartışma niyetinde değilim. Bu yazımda Cumhuriyet hakkında kısa bilgiler sunmak istiyorum.

Cumhuriyet terimi Arapça'da halkın sosyal hayatta söz ve karar sahibi, seçkin bir grubunun özellikleri olan "Cumhur" kavramından alınarak devlet başkanı-

nın, seçikle belirtildiği bir siyasal rejim ve devlet şekli anlamıyla dilimizde yerleşmiştir. Bu terimin latince aslı "res publica"nın sözcük anlamı "kamu malı"dır. Siyasal ve tarihi gelişim, çok geçmeden bu kavramı demokratik bir rejimde kamu ve halk hizmetinin görüldüğü bir devlet yönetimi anlamına kavuşturmuştur.

Fikri ve iktisadi gelişimin sonucu olarak, halk yığınlarının devlet yönetimi ile ilgilerinin artması ölçüsünde, bir devlet ve hü-

kümet şekli olarak Cumhuriyet kavramının gerçekleşme şansını monarşi veya aristokrasiden çok demokraside arama zorunluğu siyasal bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Atatürk'ün "Cumhuriyet fazilettir" vecizesini bu anlamda değerlendirmek gerekir. Gerçekten demokasi, devletin en yüksek organından en aşağı katmanlarına kadar halk iradesinin egemenliği ilkesine dayandığından, Cumhuriyeti yaratacak ve ayakta tutacak tek kuvvet, halkın siyasal olgunluğuna ve ahlâki değere dayanan kamu yararı ile yakın ve sıkı ilgisidir.

Milli Egemenliği doğrudan doğruya gerçekleştirme amacını güden modern demokrasi ve Fransız Devriminin fikir bazında lokomotifini olan J.J.Rousseau "Hürriyetsiz vatan, vatandaşsız hürriyet, erdemsiz halk olamaz. Halkı yüceltir ve yetiştirirseniz her şeyi sağlamış olursunuz" sözüyle bu gerçeği dile getirmiştir.

Cumhuriyetimizin 75. yılını bu duygularla düşünürsek, daha yararlı olacağına inanıyorum.

Yaşasın Türkiye Cumhuriyeti Saygılarımla

M.Zeki BAYKAL

"Yaşasın Cumhuriyet Yaşasın Reiscumhurumuz"

Cumhuriyetimizin Kuruluşunun 75. Yılı Kutlarken Geleneksel Motif Ödülleri de Sahiplerini Bulacak

Ekber YEŞİLYURT

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği ve Motif Dergisi bu yılda Yeni etkinliklerle faaliyetini sürdürürken dört yıldan beri geleneksel hale getirdiği Motif Ödülleri sahiplerini bulacak.

Cumhuriyetimizin kuruluşunun 75. yılı nedeniyle, Geleneksel 4. Motif Halk Bilim Ödül'leri daha çok anlam arz etmeye de inandırıyor.

Türkiye genelinde Folklor hizmetini yapan kişi, kurum ve kuruluşlar arasında yapılacak olan değerlendirmelerin neticesinde on dört dalda ödül dağıtılırken bu yıl 75. yıl büyük ödülü de verecektir.

Bunlar, Maddi Folklor Ürünlerini Derleme, Türk Folkloruna Katkı Sağlayan Kuruluş, Halk Müziği Teşvik, Halk Müziği Araştırma, Halk Müziği Hizmet, Halk Oyunları Organizasyon, Halk Oyunları İcra, Halk Oyunları Hizmet, Halk Bilim Onur, Halk Bilim Hiz-

met, Halk Bilim Teşvik, Halk Bilim Araştırma, Halk Bilim Araştırma Teşvik ve 75. yıl büyük ödül olacaktır. Ayrıca yöresel folklor araştırma ve çalışmalarından dolayı yöresel araştırmacılar da ödüllendirilecektir.

Yukarıda işaret edilen ödüllendirme statüsü içerisinde çalışmalar yapan kişi, kurum ve kuruluşlar çalışmalarını 10 Kasım 1998 tarihine kadar Motif Halk Oyunları Eğitim Derneğine iletebilirler. Folklor gönül veren çalışmalar yapan herkesin eserini bekliyoruz.

Bir damla su bir bardağı taşıyır misali sizlerin göndereceği her çalışma gelecek nesillere ışık olacak bu çalışmalar Motif Dergisinde Peyderpey yayınlanacaktır. Şunuda belirtmek isterim ki bu konuda Kültür Bakanlığı'mızda destekleri camiamızda sevinç yaratmıştır.

Cumhuriyetimizin Kuruluşunun 75. yılında daha çok anlam taşıyacak olan bu çalışmada yer alacak olanlara şimdiden teşekkürler.

Saygıdeğer okuyucular Türkiye Cumhuriyeti ilelebet yaşayacaktır. Onun kurucusu önderimiz Atatürk her konuda olduğu gibi bakan halkoyunlarımız için ne söylemiş:

"Güzel Sanatların bir branşı olan raks (Halkoyunları) toplumun yüksek mahiyetini göstermekte çok büyük önemi haizdir, bu yüksek kıymet, yüksek nezahet, maharet, ince kabiliyet ve işte bunların hepsini yapabilmek sanatkarlığın birleşmiş ifadesidir."

Buradan yola çıkarak 75. yıl nedeniyle dergimize bu konuda geniş yer ayırdık.

Dergimizin yazarlarından Sebahattin Türkoğlu'nun Cumhuriyet Atatürk

ve Folklor yazısını umarım zevkle okumuşsunuzdur.

Konu Atatürk Folklor ve Kars olunca estantenede biraz daha detay olması gerekir düşüncesi ile arşivimi karıştırmak zorunda kaldım.

Mustafa Kemal Atatürk 6 Ekim 1924' de Kars'a geldiğinde, o günü Hakimiyet-i Milliye Gazetesi şöyle yazar.

**"Yaşasın Cumhuriyet,
Yaşasın Reiscumhurumuz"**

1920 yılında Kazım Karabekir Kütüphanesindeki 15. Kolordu tarafından kurtarılan Kars, 1923'den sonra en önemli günlerinden birini de, Büyük Kurtarıcısının Serhat İlimizi ziyaretlerinde yaşadı.

1924 yılında Kars'ta oldukça büyük bir deprem olmuştu. Türkiye Cumhuriyeti o sırada tam bir yaşındadır. Cumhurbaşkanı M. Kemal Atatürk'ün yanında konuyla ilgili görevliler bulunduğu halde Kars'a hareket eder.

30 Eylül Erzurum, 3 Ekim Pasinler, 5 Ekim Sarıkamış!.. Ertesi gün Kars'a varılır.

Ata, büyük bir törenle karşılanır. Köyler, kentler boşalmış, herkes istasyona gelmiştir. Muhteşem bir karşılamadan sonra M. Kemal Atatürk "Hükümet ve Belediye dairelerini, Cumhuriyet Halk Partisi binasını, Türk Ocağını, Kumandanlıkları ve kız mektebini" ziyaret etmiştir.

Daha sonra heyetleri kabul eden M. Kemal Paşa, Türk Ocağında onuruna verilen geceyi izlemiştir. "Hoş Gelişler Ola Mustafa Kemal Paşa" türküsü ve oyunu bu günün hatırasıdır.

O günü Hakimiyet-i Milliye Gazetesi şöyle yazar: (6 Teşrinievvel 1924) - Reiscumhur Hazretleri Sarıkamış'ta...

Sarıkamış: (A.A) Reiscumhur hazretleri, Refika-i muhteremeleri ve maiyetleriyle birlikte bugün saat onbirde Erzurum'dan hareketle akşam altıda Sarıkamış'a vardılar. Kolordu Kumandanı da Gazi Hazretlerine refakat, ediyordu. Reiscumhur yolda hareket-i arz-ıdan hasara uğrayan köyler halkıyla görüşmüş, ihtiyaçlarını sormuş, yapılacak muaveneti izah etmiştir. Bu köyler halkı fart-ı heyecanla elfaz sırasında "Esef etmeyiniz Paşam, Hükümet-i Cumhuriyetimiz var olsun, Halaskarı-

mız sağ olsun, hiç bir şey istemeyiz, onların sayesinde biz köyleri altından yarıyoruz" Sözleriyle mukabele etmişlerdir. Yine harap köylerden birisi danasını yakalılarak pür heyecan boğazlamak için yatırmış ve "Allah'a nezir ettim; fakat muradıma nail oldum. Bugün en zengin bir adamım" cümleleriyle hissiyatını ifade etmiştir. Gazi Hazretlerinin Sarıkamış'a tekarrüplerinde şimendüfer lokomotifleri, fabrikaların düdüklüğü top endahtıyla selamlanmışlar ve Sarıkamış Merkez ve bütün mülhakattan koşup gelen halk tarafından pek büyük tezahüratla "Yaşasın Cumhuriyet, Yaşasın Reiscumhu-

rumuz" temenniyatıyla istikbal olunmuşlardır. Paşa hazretleri badehu resime-i ihtiramı ifa eden piyade ve topçu kıtasını teftiş etmişlerdir. Gazi hazretleri "Nasılısınız" hitabıyla halkın ve askerinin hal ve hatırını sormuş ve medid ve samimi yaşa nidalarıyla mukabele görmüştür. Gece Sarıkamış'ta Reiscumhur hazretleri şerefine fener alayı yapılmış ve havai fişekler atılmıştır.

5 Teşrinievvelde Sarıkamış'da kalarak hareket-i arz mıntıkası için lüzumu olan kerestenin Sarıkamış mıntikasından kat'ı ve nakli mesailini tetkik buyuracaklardır."

Yıllar yılı süren savaş ve işgallerden sonra, Kars'tan göç edenler yavaş yavaş geri dönmekte ve tam bir mutluluk havası esmektedir. Son kurtuluşla birlikte yeni Devlet düzeni de meyvelerini vermiştir. Kısa zamanda eğitim, kültür ve iktisat tedbirlerinin alındığı görülmüştür.

Gece mektepleri açılarak kadın erkek herkesin kısa zamanda okur-yazar olması için çalışmalar yapılır. Kars Halkevi önemli kültürel girişimler içindedir. Göle'de bir "İnekhane" kurulmuştur; Kars'taki hayvan cinsini islah için...

Bu devrenin önemli olaylarından biri de şudur: Mondros mütarekesinden sonra Kars Ermenilere verilmek istenince halk teşkilatlanmış ve "Milli Şura" adıyla de anılan "Cenubi Garbi Kafkas Hükümet-i Muvakkata-i Milliyesi" kurulmuştu. Reiscumhur'u Cihangiroğlu İbrahim Aydın Beydir.

Kurtuluş savaşı sonuçlanıp Cumhuriyet Hükümeti kurulunca Cihangiroğlu İbrahim Aydın Bey (Kurtuluş savaşında Edirne'ye ilk giren atlıların da başındadır.) "Milli Şura'nın bayrağını ve mühürünü Ankara'ya götürüp teslim eder.

Kars, hassas hudut özelliğini her zaman muhafaza ederek Cumhuriyetin İlanı ve Kurtuluş Savaşımızın sonuçlanması ile gelişen bir ilimiz olmuştur.

Her 6 Ekim'de Atatürk'ün Kars'a gelişi bir bayram havası içinde kutlanır ve "Hoş gelişler ola Mustafa Kemal Paşa, Askerin, milletin bayrağıyla çok yaşa, arş arş arş ileri ileri, arş ileri marş ileri dönmez geri Türk'ün askeri" sözleri terennüm edilir.

Cumhuriyet, ATATÜRK ve Folklor

Sabahattin TÜRKOĞLU*

*Gerçek şu ki Atamız,
yiğitlik, mertlik ve
kahramanlık
duygularına tercüme
olan, bu duyguları
harekete geçiren
halk oyunlarımıza
özel ve büyük bir
değer vermiş, fakat
bu arada dostluk ve
birlikte mutluluk
zevkini tattıran diğer
oyunları da sevmiş
ve oynamıştır.*

föklor ve Etnografya konularının bilimsel açıdan ele alınmasındaki istek ve görüşlerini yansıtır.

Atatürk döneminde folklor araştırmalarına kısaca baktığımızda 1925'de bir Türkiyat mecmuasınının yanyınladığını, 1926'da İstanbul konservatuvarında folklor derlemelerine başlandığını, 1927'de Türk

Yüce Atatürk'ün özel yaşamını incelediğimiz zaman kuşkusuz güzel sanatlara karşı yakın bir ilgi duyduğuna tanık oluruz. İlginin derecesini güzel sanatların birçok dalında çağdaşlaşmak için gösterdiği çabalardan anlamak mümkündür. Ne varki birçok konuda olduğu gibi bu dallarda da hiçbir zaman öz'ün kaybedilmesi taraftarı değildi. Yani milli olan niteliğini yitirilmesine karşıydı. Buna en iyi örnek olarak müzik konusundaki düşünce ve duygularını gösterebiliriz. Atatürk çok sesli batı müziğini takdir ederdi. Bu tekniğin yurdu-muzda işlenmesini ve uygulanmasını arzu etmiştir. Fakat herkes onun Türk müziğine de özel bir ilgi gösterdiğini ve gerçek müziğimizin kırsal alanlarda yaşadığını sık sık belirttiğini bilir.

Bir gün Dolmabahçe'de Yunus Nadi'nin Alaturka musikideki uygulamalarından yakınması üzerine şöyle demiştir. "Alaturka şarkıları ben de seviyorum. Fakat unutmamak gerekir ki devrim yapan bu nesil, bazı fedakarlıklara katlanmasını bilmelidir. Ancak milli türkölere yer verilmelidir." (1)

Halkoyunlarına olan ilgisi ise bundan çok daha değişik anlamdadır.

Gerek bu konuda belirttiği fikir ve gerekse davranışları halk oyunlarımız ve diğer manevi kültürümüz karşısında takdir ve beğeni dolu olduğunu hatta halk danslarımıza ve müziğimize karşı özel bir ilgi duydu-

ğunu göstermektedir.

Tiyatro sanatçısı Hazım'dan arada bir Karagöz oynatmasını istediğini biliyoruz.(2) Böylece Türk gölge oyunu gibi değerlerimizin de aynen korunması ve yaşatılmasına ışık tutmuştur.

Halk edebiyatı konusunda ayrı bir görünüm vardır. Burada birey olarak Atatürk'ün değil de Türk halkının ona ilgisini incelemek daha doğru olur. Büyük insanın üstün askeri başarıları ve devrimleri halkımızın sonsuz takdir ve şükranlarına yol açmıştır. Halkın bu hislerini ise halk şairleri dile getirmiş ve çoğu destan olmak üzere çeşitli halk edebiyatı türlerinde kitaplar dolduracak eserler yaratılmıştır. Ressamlarımızın da bu yolda halkımızın duygularını dile getiren resimleri vardır. Bunlardan konumuzla ilgisi olan birisini de ünlü ressam Münif Fehim, 1922'de yayınlanan Aydede mecmuasının (78. sayı) kapağı için yapmıştır. Kurtuluş Savaşı günlerinde Atatürk'ü Zeybek giyimiyle tasvir eden bu resimlerde onu Sarı Zeybek türküsündeki;

Sarı Zeybek şu dağlara yaslanır
Yağmur yağar silahları paslanır
•••

Besbin atlı onbin yaya yürüdü
Sarı Zeybek şu dünyada bir idi.
sözleriyle överek, düşmanların üzerine yürümesi alkışlanmaktadır.

Tarih, Arkeoloji ve Etnografya dallarında gerek yeni kurulan fakülteler, gerek Türk Tarih Kurumu ve gerekse Halk evlerinin programlarının onun görüş ve projelerinden esinlenerek hazırlanması Atatürk'ün

Halk Bilgisi Derneğinin kurulduğunu görüyoruz.

1932'de Halk evleri kurulana kadar Türk Ocakları bu konularda çalışmalar yaptılar. 1936'da Köy Enstitülerine nazari ve uygulamalı folklor dersleri kondu. 1937'de konservatu-

varda bir müzik folkloru arşivi kuruldu.(3)

Bunlar gerçekten bugünkü kuşaklara değerli derleme ve araştırmalar aktarmışlardır. Biz bu araştırmamızda Atatürk'ün daha çok folklorumuzun bir dalı olan halk oyunlarına karşı olan ilgisini ele almaya çalıştık.

Halk Oyunlarımız ve Atatürk

Gerek bazı belgeler ve gerekse sürekli beraberinde bulunan kişiler tarafından anlatılan anılar, Ata'nın özel eğlence hayatında halk danslarımıza karşı kayda değer bir ilgi duy-

duğunu göstermektedir. Bilindiği gibi Ata batı danslarını da sever ve yapardı. Fakat anılardan öğrendiğimize göre öz danslarımız onda batı danslarından aldığı zevkin çok üstünde, milli hatta hamasi nitelikte duygular yaratmaktaydı.

Batı dansını bir salon dansı, Türk halk oyunlarını ise Türk'e özgü bir yiğitlik dansı olarak kabul ettiğini anlıyoruz. Nitekim bu duyguları Ankara Halk evinde düzenlenen bir baloda dile getirmiştir;

O gece gençlerle 10.yıl marşını söyledikten sonra yanında misafir olarak Türkiye'de bulunan Rus heyeti başkanı Voroşilof, orkestranın kazaska (4) çalması üzerine kalkıp oynayınca o da dayanamamış orkestraya bir Zeybek çalmasını emretmiş ve ortaya çıkarak mükemmel surette Zeybek oynamış, daha sonra yabancı konukların ve salondakilerin büyük alkışlarıyla yerine otururken;

İşte bizim de böyle erkekçe bir oyunumuz var demistir(5)

Gerçek şu ki Atamız, yiğitlik, mertlik, ve kahramanlık duygularına tercüman olan, bu duyguları harekete geçiren halk oyunlarımıza özel ve büyük bir değer vermiş, fakat bu arada dostluk ve birlikte mutluluk zevkini tattıran diğer oyunları da sevmiş ve oynatmıştır. Birinci ka-

tegoriye girenler; Zeybekler, Erzurum oyunları, ve Kafkas Türklerine ait oyunlardır ki bunların arasında Atatürk en çok Zeybek'i severdi.

Elele, kolkola, omuz omuza oynanan oyunlarda ise başta Rumelinin karakteristik oyunlarından biri olan Hora olmak üzere Karadeniz horonları ve diğerleri gelir. Gençlik yıllarının geçtiği Rumelinin türkülerini bilir ve söylerdi. Bu yörelerin tipik oyunu Hora'yı sevmesi, bilmesi ve oynaması elbetteki doğaldır. Hora'nın yalnız Türkler tarafından değil yaklaşık tüm Balkanlarda ve daha çok Yunanistan'da oynandığını bilen Atatürk'ün, folklorun, siyasi sınır tanımayan, bu açıdan uluslar arasında dostluk ve barış için bir sebep teşkil edebilen özelliğini gayet iyi tanıdığını anlıyoruz.

S.C. Yazman devrin İstanbul Valisi Muhittin Üstündağ'dan naklen bir öykü anlatır. Kısaca şöyledir:

Atatürk İstanbuldayken bir gece ortadan kaybolmuştur. Uzun aramalardan sonra nihayet sabaha karşı Kireçburnunda bir gazinoda balıkçılarla eğlenirken bulurlar. Anlaşılan o gece Ata, özgür ve alelade bir vatandaş gibi, gezmek, eğlenmek ihtiyacı duymuştur. Uzun sohbetlerden sonra Atatürk balıkçılara şöyle söylüyor.

"Çocuklar, isimlerinizin Kosta,

Yorgi, Anastas vesaire olması sizi bizden uzaklaştırmaz. Çünkü sizinle ortak taraflarımız vardır. Biz sevdiğimiz insanlara "çelebi" deriz. Siz ne dersiniz?. Bizim oyunlarımızın sizin zevklerinize, bizim zevklerimiz arasında benzerlik, hatta kardeşlik vardır. Bizim Zeybeğimiz neyse sizin kasabınız da o değil midir? Ben Zeybeği oynadığım kadar kasabınız da oynarım ve aynı zevki duyarım. İster misiniz birlikte bir tecrübe edelim?"

Bu yoldaki bir konuşma ihtiyarum balıkçıları mutlu eder. Hepsini bir ayağa kalkıp Ata'ya kol vererek oyun oynarlar. (6)

Bu havayı büyük ve resmi organizasyonlarda da izliyoruz. O yıllarda tüm Balkan uluslarının çeşitli kültürel, sportif vs. gibi münasebetlerle bir araya geldiği görülmektedir. Bunlardan biri de 1935'de başlayan Balkan festivalidir.

1936'da ikinci kez tekrarlanan festivale katılan Balkan ülkelerinin folklor grupları İstanbul'da çeşitli gösteriler yapmıştır. Bu arada 2 Eylül'de Beylerbeyi Sarayından sonra

Atatürk baloyu onurlandırır. Bununla ilgili olarak 4 Eylül 1936 tarihli Cumhuriyet gazetesinde şöyle yazar; "Atatürk bilhassa Erzurum havalarıyla, Balıkesir Zeybeklerinin oyunları ile fazla ilgilenmiş, bunları tekrar ettirmişlerdir."

Ata, grupları huzuruna çağırarak ayrı ayrı iltifat etmiş, bu arada bazı Balkan danslarıyla Türk dansları arasındaki yakınlık dolayısıyla bütün ekiplerin beraber dans etmelerini emretmiştir. Ekipler emre uyararak birlikte oynarlar ve hatta Atatürk'ü aralarına alırlar. Bu oyunun gençliğinde Rumelide oynadığı Hora olduğu belirtilir. (7) Ata'yla beraber oynayan gençlerden biri de bayan Nanaşov'dur. Nanaşov kendi tabiriyle Şarki Anadolu ekibinde yani gazetede Erzurum havaları diye geçen gösteriyi sunan ekipte yer almıştı. Türkülün oyunları sunuyorlardı. Bize anılarını şöyle anlattı; "O yıllarda henüz Türkiye'de amatör oyun toplulukları oluşmamıştır. Ayrıca galiba ilk kez hanım oyuncu olarak halk oyunlarını erkek arkadaşlarla biz sunduk. O ge-

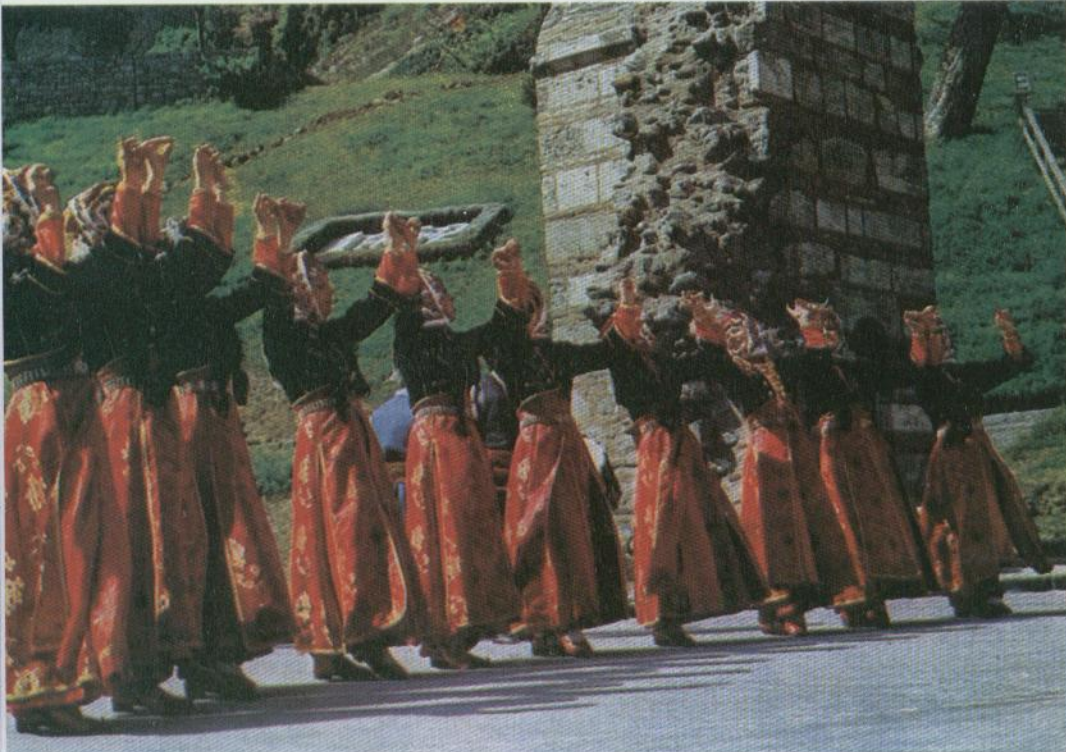
ce ilkin bize programda yer verilmedi, fakat Ata'nın isteği üzerine önce 4 kız arkadaş Tamzara oynadık. Atatürk bunu beğenmedi, 2 erkek 2 kız birlikte oynamamızı uygun gördü. Aynı oyunu bu kez onun istediği biçimde oynadık ve bizi çok beğendi. Sonra hep birlikte hora oynadık. O gece sabaha dek eğlendi."

Gerçek şu ki Balkan festivalinin Türkiye'de folklorun, özellikle halk oyunlarımızın derlenmesi, benimsenmesi ve sevilmesinde büyük rolü olmuştur. Ayrıca Atamızın oyuna müdahalesini anlamak zor değildir. Zira topluluklarda henüz sahne ve takdim sanatı bilgisi yoktu. Ne varki o günkü ortam ve uyulması gereken koşul ve kurallar nedeniyle bu ilginç sahne, ne yazı ne de fotoğraf olarak yayın organlarında yer almamıştır. Ancak günümüzde yayınlanan anı ve fotoğraflarından bunu öğrenebiliyoruz. (8) Komşu ülkelerin insanlarıyla elele, kolkola oyun oynayan Atamız bu davranışlarıyla şüphesiz uluslararası alanda dostluk ve barışı simgelemiştir.

ATABARI

Bu tarihlerde Artvin'de oynanan ve adını doğrudan doğruya bu ilimizden alan bir bar vardır. Bu barın adı gene o tarihlerde değiştirilmiş ve Atabarı denilmiştir. Bununla ilgili bir öykü anlatılır;

-Atatürk yukarıda anlattığımız Balkan festivalinde ekiplerle beraber Artvin barını oynamış ve beğenmiştir. Festival sonu Artvin'e dönen ekip, olayı zamanın valisine anlatmış ve bu olayın anısına

Ata'nın adının verilmesini istediklerini belirtmişlerdir. Bunun üzerine Atatürk'ün izni alınarak oyuna Atabarı adı verilmiştir.(9)

Kars'a "hoş gelişler ola"

Yıl 1924. Pasinler ve Kars yöresinde büyük bir yer sarsıntısı olmuştur. Atatürk olayın etki ve zararlarını yerinde görmek için yanında Latife Hanım olduğu halde bölgeye gelir. Atatürk'ün gelişi yöre halkına adeta dertlerini unutturmuş ve büyük heyecan yaratmıştır. Kars'taki karşılama ise ayrı bir özellik taşımaktadır. Türk ocağı, Atatürk için tümüyle yörenin karakterini taşıyan türkölü bir oyun düzenlemiştir. (10)

Hoş gelişler ola Mustafa Kemal Paşa

Askerin, milletin, bayrağınla çok yaşa

Sonradan büyük ün kazanan ve Atamızı duygulandıran bu türkölü oyundan sonra gene onun arzusu üzerine Dağistanlı Mirza ve Adil beylerin kendisine Kafkas karakterli ve Şeyh Samil denilen oyunu otantik biçimiyle sundukları anlatılır. (11)

Gerçekten de Atatürk'ün sevdiği oyunlardan biri de Kafkas karakteri taşıyan eski Türk oyunlarıdır. Fakat bu türdeki oyunların tümüne, biraz da bu gibi konular fazla bilinmediği için olacak, o tarihlerde hep "kazaska" adı verilmişti. Bu ise bir kazak dansının adı ve kafkas danslarına çok benzeyen bir oyundur.

Ata'nın mânevi kızı Ülkü anılarında "Atatürk, bilhassa kazaska ve zeybek oyunlarını çok sever, sık sık oynatırdı" diyor. (12)

ZEBEK:

Atatürk, neden zeybeği çok sevdi? Bu sorunun cevabını bulmak Efe de denilen Zeybek tipini ve onların oynadığı bu oyun türünü gözönüne getirdiğimiz zaman zor olmayacaktır. Zeybek İzmir'den ta Ankara'ya kadar tarihte efsaneleşmiş kahramanlıklar yaratan halkımızın mert, cesur ve yiğit bir tipidir. Oyunu da

**Sarı Zeybek şu dağlara yaslanır
Yağmur yağar silahları paslanır**

**Beşbin atlı onbin yaya yürüdü
Sarı Zeybek şu dünyada bir idi.**

bu karakterine uygundur. Türk halkının bu hasleti Atatürk için İstiklal Savaşında bir güven ve cesaret kaynağı olmuştur. Her yöremizin, ulusumuzun bu görkemli yapısını sembolleştiren bir tipi vardır. Bunların içinde en yaygın olanı Zeybeğdir. Kaldı ki Münif Fehim'in resminden de anlaşılacağı gibi halkımız o günlerin Mustafa Kemal Paşa'nın Akdeniz'e yürüyüşünü alkışlarken onu bir Zeybek gibi görmek istemiştir. Oyun olarak Zeybek ise Ata'nın belirttiği gibi Türk erkeğinin karakteristik ve yiğitçe oynadığı bir oyundur. İşte Atatürk Zeybeği bunun için çok sevdi, eğlence ve balolarda Zeybek oynattırmak, müziğini çaldırmak ve hatta oynamak onun için bir tutku gibi olmuştur.

Nitekim yakın arkadaşlarından olup iyi Zeybek bilen Sükrü Saracoğlu'nun bazan Ata'nın isteğiyle Zeybek oynadığı anlatılır.

Bu gibi eğlencelerde çevresindekilerin Zeybek oynamalarını ister ve fakat onların oyununu beğenmez ise bunu bir fırsat olarak değerlendirerek kendisi kalkar oynarmış. Sanatçı Nida Tüfekçi, "Atatürk'ün Zeybeği çok sevdiği ve oynadığı söylenir. Bu konuda bir fikriniz var mı?" sorusuna Sayın Celal Bayar'ın da aynı mealde cevap verdiğini nakletmiştir. Zeybekte ilgili bu ve buna benzer anıları çoktur.

Yaveri Cevdet Tolgay da anılarını anlatırken aynı roktaya değinmektedir; (13) Park Otelde verilen bir baloda Ata çevresindekilerin dans etmelerini istiyor, fakat kimsenin dans etmediğini görünce Tolgay'ı çağırarak orkestraya Harmandalı çalmasını ve kendisinin de oynamasını istiyor. Cevdet Tolgay her ne kadar Zeybek oynamasını bilmediğini söylüyorsa da Ata'nın ısrarı üzerine ellerini anlamsız bir biçimde açarak müziğe uymağa çalışıyor. Daha sonra iyi Zeybek bilen bir arkadaşı imdadına yetişiyor ve oyuna katılıyor. Ancak Ata-

türk oyunu becerememişler öyle değil, böyle olur dercesine bir anda ayağa fırlıyor ve kendine özgü figürlerle Zeybek oynamağa başlıyor.

Ankara'ya ilk gelişinde 700'ü ya da, 300'ü atlı olmak üzere bin seymen'in onu coşkun duygularla karşılamaları ve onun huzurunda oynadıkları Zeybekler bu konudaki en belirgin imaj olarak ve İstiklal Savaşı'nı

dan Tarcan Zeybeği adı verilmiştir.

Atatürk bu Zeybeği tekrar tekrar seyretmiş ve olayı milli oyunlarımızın bir sahne düzenine kavuşması açısından değerlendirerek çok takdir etmiştir. Gösteriden sonra yaptığı konuşmasını 15 Ekim 1925 tarihli Vakit gazetesinden öğreniyoruz.

"Hanımlar, beyler Selim Sırrı Bey Zeybek raksını ihya ederken ona bir

n ilk günlerinin heyecanını dile getirmesi açısından hiç bir zaman belleklerden silinmemiştir. Sonraki yıllarda Atamız daima seymenlere ilgi göstermiş, iltifat etmiş hatta sofrasına kadar davet etmiştir. (14)

Daha Atatürk döneminde yurdun çeşitli yerlerinde kurulan Türk ocakları ve mahalli dernekler amatör oyun grupları oluşturmuşlardır. Atatürk'ün her gittiği yerde kendisini bu gruplar karşılıyor ve huzurunda oynuyorlardı. Bu yüzden Zeybek oyunlarına ağırlık verilmişti.

Selim Sırrı Tarcan'ın Zeybek derlemeleri, öğretimi ve zeybek ekipleri kurulmasında büyük hizmeti olmuştur. Daha çok Sarı Zeybek müzik ve oyununu esas alarak ve birçok zeybek figürünü bir araya getirerek oluşturduğu yeni bir oyuna sonra-

şekli-i medeni vermiştir. Bu sanatkar üstadın eseri hepimiz tarafından seve seve kabul edilerek milli içtimai hayatımızda yer tutacak kadar tekemmül etmiş bedii bir şekil almıştır. Artık Avrupalılara bizim de mükemmel bir raksımız var diyebiliriz ve bu oyunu salon ve müsamerelerimizde oynayabiliriz. Zeybek dansı her içtimai salonda kadınla beraber oynanabilir ve oynanmalıdır. (15)

Dip Not : Bu araştırmamızda fotoğrafların sağlanması için gerekli yardımlarını esirgemeyen Bn. E. Nanasov'a teşekkürlerimizi sunmayı borç biliriz.

(1) C. Granda, Atatürk'ün Uşağı idim s. 122

(2) C:Granda, aynı eser.

(3) N. Alpan, Atatürk döneminde Türk folkloru orkestra, 113. sayı s. 26

(4) Kafkas karakterinde, Rusya'da oynanan bir halk oyunu.

(5) E. Behnan Sapolyo, Kemal Atatürk ve Milli Mücadele Tarih s. 527

(6) N. A. Banoğlu, Nükte ve Fıkralarla Atatürk s. 209 - 210

(7) - a) Hürriyet albümü (foto b - C. Perin, Atatürk'ün kültür devrimi (foto.) s. 149

(8) C. Perin, aynı eser

(9) Artvin 50. yıl) yıllığı s. 103 (alt not)

(10) A. Ayter, Atatürk ve folklorumuz Hayat Tarih Dergisi 6-41,1971 ayrıca Kars (50. yıl) yıllığı s. 10

(11) Adil Ayter, aynı makale

(12) N. A. Banoğlu, Nükte ve fıkralarla Atatürk s. 149

(13) C. Tolgay'ın TV'de 100 yıl dolayısıyla anlattığı anılardan

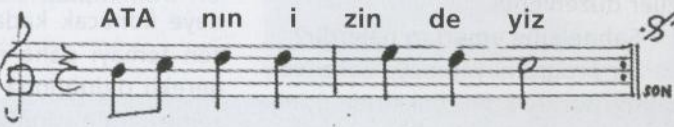
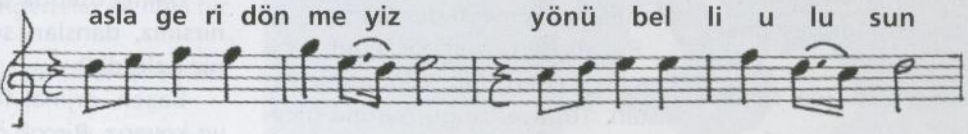
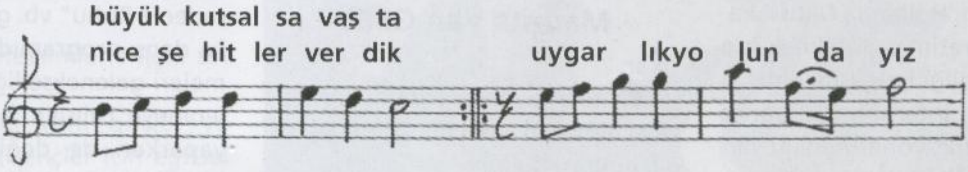
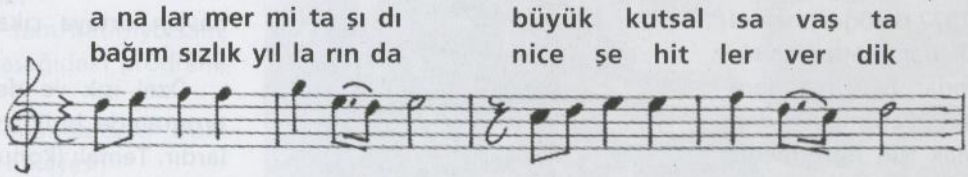
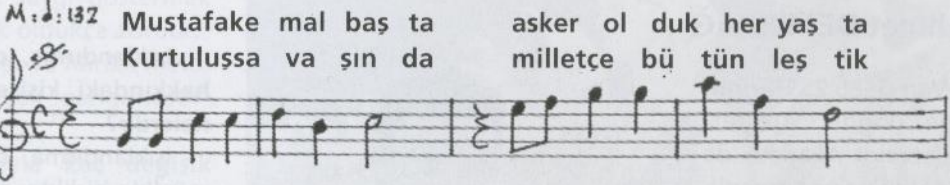
(14) Atatürk Ansiklopedisi cilt 6 s. 166-167 (B. Kemal Çağlar'ın anıları anlatılmaktadır).

(15) S. S. Tarcan, Halk dansları ve Tarcan Zeybeği 1948 İstanbul.

*Yıldız Sarayı Müzesi Müdürü

Bahçası var bağı var
Ayvası var narı var
Atamızdan yadigar
Bizde atabarı var

Cumhuriyetin 75. yılı Onuruna 75. Yıl Marşı

Emperyalizmi kovduk
Cumhuriyeti kurduk
Yapılan devrimlerle
Dünyaya örnek olduk

Yetmişbeş yıl yaşattık
Yüce Cumhuriyeti
Ebediyyen yaşatacak
Yaşasın Türk Milleti

Uygarlık yolundayız
Asla geri dönmeyiz
Yönü belli ulusun
ATA'nın izindeyiz

Beste : Doç.Dr. Şenel ÖNALDI

Söz : Saban Ali YAŞAROĞLU (İTÜ. Vakfı Turizm ve Otelcilik Bölüm Yöneticisi)

The International Dance Theatre

Sanat Yönetmeni ile bir Söyleşi

Röportaj: Ahmet DEMİRBAĞ

Maurits Van Geel, 25 Haziran 1955'de doğdu. Amsterdam Rietveldt Akademi'de Güzel Sanatlar öğretmenliğinde okudu. 1977'de öğretmen oldu ve 1989'a kadar mesleğini sürdürdü. 12 yaşından beri halk danslarıyla ilgilenerek, yetişmiş bir dans öğretmeni olmak için öğretmenlik eğitimine başladı. 1988'de, Eğitim Bakanlığı'ndan, Hollanda Dans Akademisi'nde öğretim yapabilmek için dans öğretmenliği belgesini aldı.

1988'de Het International Dance Theatre'ın sanat yönetmenliği yardımcısı olma teklifi aldı. 1998'den bu güne dünya danslarını biraraya getiren dünyadaki tek profesyonel dans şirkettir.

1997'de Maurits Van Geel sanat yönetmeni oldu.

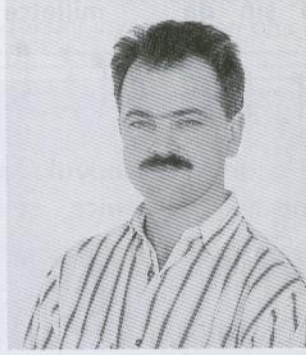
The International Dance Theatre hakkında bilgi verirmisiniz?

Topluluk 1962'de amatör bir grup olarak başladı, Moissejev stili üzerinde yoğunlaşan başka bir grupla birleşti ve International Dance Theatre doğdu.

1985'den beri sanatsal amaçları şöyle ifade edilebilir: İlgili kültürle zenginleştirilmiş, sınırsız halk dansları malzemeleri ve müzikleri kullanarak tiyatro programları yapmak.

Fikirleri nasıl buluyorsunuz?

Son on sene boyunca, International Dance Theatre için çalışırken, sürekli yaklaşık 10 fikir vardı aklımda. Biri bitince diğeri aklıma geliyordu. Bazen ham bir fikir, yeni araştırmalarla veya bir koreografcının rastlantılarıyla olgunlaşır ve hazır bir programdan daha önce sahneye

Maurits Van GEEL

çıkarmak.

Bir televizyon programı, bir ders veya bir kitap, yeni bir fikrin başlangıç noktası olabilir.

Temel strateji, alanın kendinde otantik malzeme derlemesidir.

Bu yüzden, eski SSCB'nin Asya Cumhuriyetleri, Çin, Hindistan, Pakistan, Türkiye, Doğu Avrupa ülkeleri, Japonya, Amerika ve İsrail'e geziler düzenlendi.

Sahneleme amaçları nelerdir?

Bir programı yapmaya karar verdikten sonra, konu hakkında mümkün olduğu kadar çok kitap bulup okumaya çalışırız. Amsterdam'daki Tropik Enstitüsü'nün araştırma merkezi de çok büyük bir arşiv.

Hollanda'daki dans uzmanlarıyla, araştırmanın yapılacağı alandaki en iyi etnomüzyisyenlerle ilişki kurar. Bu kişilerin yardımıyla birkaç günden 8 haftaya kadar değişen araştırma gezileri yapılır. "Mother India" programı için toplam kalış süresi 6 ay süren altı ziyarete ihtiyaç oldu. Bu araştırmadan sonra, ülkelerin koreografı stüdyolarımızda dansçılarımızla çalışmak üzere davet edilirler.

İşıklılandırma, dekor ve kostüm hakkındaki kişisel düşünceleriniz nelerdir?

İşıklılandırma, dekor, kostüm ve müzikle birlikte, dansın vurgusunu, havayı ortaya çıkaran en önemli güçtür.

Özel ışık ve dekor, temalı bir programda birliği sağlayan noktalardır. Temalı (konulu) bir program, Cingeneler, "Ana Hindistan", "Karadeniz Ruhü" vb. gibi tek bir konulu dans programıdır. Dans malzemeleri gelenekselliğine göre sahnelenmeye çalışılır, hatta soyut dans yaparken de değişiklikleri doğru içerikler yapmayı ümit ederiz.

Daima otantik dansları mı kullanırsınız, dansları seçerken ilkeleriniz nelerdir?

Bazen, orjinal formlarını sahneye koyarız. Birçok geleneksel formlar hiçbir değişiklik yapmadan sahneye konacak kadar güçlüdür. Bazen temayı daha netleştirmek için gerekli olduğunda geleneksel malzemeyi değiştirdiğimizde, umarım doğru bilgi ve kültürle ilgili olarak yapıyoruzdur.

Türk dansları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Asya ve Avrupa arasında bir köprü görevini gören ve her iki tarafta da kültürel kökleri olan Türkiye çok geniş bir alana yayılmış danslara sahiptir. Moissejev stilinden etkilenen tarzdan etkilenmediğinden Türkiye çok şanslıdır. Tüm komşu ülkeler, Ermenistan'dan Bulgaristan'a, çok etkilenmiş ve geleneklerini kaybetme problemlerini pek de halledememişlerdir. Bu ülkelerde, dans sa-

dece dans akademilerinde bulunur. Oysa Türkiye’de, danslar hala araştırılmakta ve akademiler (okullar) orjinal (bozulmamış) dansları öğretmektedir. Mobil telefon ve MTV gibi araçlarla çabuk değişen bu dünyada geleneklere saygı göstermek ve onları korumak oldukça zordur.

Güzel kostümler ve harika melodiler Türkiye’yi çok zenginleştirmektedir.

Türk danslarıyla kaç değişik program yaptınız?

Eğer hepsini tam hatırlıyorsam, Türk danslarını aşağıdaki programlarda kullandık.

Karagöz (Hollanda’daki Türk göçmenlerin bir hikayesi)

Mare Nostrum (Akdeniz çevresindeki danslar)

Mevsimler (Mevsimlerle ilgili törenler)

Hollanda’daki yeni göçler ve dünya dansları (Gençler için eğitsel programı)

Gerginler (Çingenerler ile ilgili bir program)

Aile ile ilgili törenler (doğum, evlilik, ölüm)

Folklor festivali, jübile programı, kara ormanlardan Karadeniz’e Karadeniz Ruhü.

Hepsini buraya yazarsam, çok uzun bir köşe olacak.

Grup ve Türk dansları ile ilgili gelecek planlarınız nelerdir?

2001’de “İskender, Büyük İskender’in İzinde” sahnelenecek, Makedonya’dan Pakistan ve Hindistan’a gidilecek. Türkiye, Bursa’dan kılıç kalkan, zeybek ve Güney’den Silifke oyunları, İran sınırındaki Urfa oyunları ile katılacak. Yani Türkiye, bundan sonraki proje ve yeni çalışmalar ile tekrar kalbimizde yer alacak ve Türk kültürünün doyumsuz mozaiğini sergileyebilme imkanını bizlere sunacaktır.

Milli kültür ve folkloru içinde animasyon gösterilerinin değerlendirilmesi

Yrd.Doç.Dr. Gökten AY*

Ülkemiz coğrafi şartları, iklimi ve kültürü bakımından, yerli ve yabancı turistlerin ilgi odağıdır. Ancak, kültürün Milli olma vasfı nedeni ile folklor adı altında yapılan animasyon gösterilerinin çok iyi yapılması, yabancılara ülkemiz kültürünün doğru şekilde tanıtılması gerekmektedir.

Gelişmiş ülkeler, spor ve sanat çalışmalarına önem vermekte, fonlar ayırmakta, bilimsel çalışmalarla, orjinali bozmadan düzenlemelere gitmektedirler. Özellikle konumuz olacak halk oyunlarında artık koreograf yetiştirmek üzere okullar açılmakta, oyun figürleri notasyonla tesbit edilmekte, senaryo, dekor, müzik için eleman yetiştirilmektedir. Biz hala, halk oyunlarının, ülkemiz turizm potansiyeline yapacağı katkıdan uzak çalışmalar içindeyiz. Burada turizmin ülkemizde yeni yeni keşfediliyor olmasının gecikmeleri vardır. Bugün bütün turistik illerimizde ve otellerde, en az haftada bir olmak üzere "Türk geceleri" adı altında animasyonlar yapılmaktadır. Ülkemizin gele-

nek görenekleri, yemekleri, giysileri, halk müziği, türküleri, oyunları, turistlerin beğenisine sunulmaktadır.

Bilindiği üzere, halk oyunları; ülkemizin değişik yörelerinde yaşayan insanlarımızın, yaşayışlarını, düşüncelerini hareketlerle anlatma sanatıdır. Her oyun, yaratıldığı dönemin izlerini taşır. Asya, İslam ve Anadolu kültürlerinden güç alan halk oyunları; horon, halay, bar, kaşıklı, mengi, karşılama, zeybek gibi adlarla ve şekillerle birbirinden ayrılırlar. Halk oyunları, bugün, özel törenler, bayramlar, açılışlar, panayır, fuarlar ve senlik gibi organizasyonlarda sergilenmektedir.

Halk oyunları; Türk erkeğinin yiğitliğini, cesaretini, ağırbaşlılığını, tavrını, gücünü gösterirken, Türk kadınının da zevkini, inceliğini, onurunu ortaya koymaktadır. Oyunları bütünleyen gümüş, altın işlemeler, sırmalar, pullar, kemerler, atlas-kadife giysiler; oyalı nakışlı, cepkenler, çoraplar; hepsi birbirinden güzel baş bağlamalar, yazmalar, tülbentler ve makyajlar Türk insanının sanatsal zevkini ortaya

çıkarmaktadır.

Turizm, insanların karşılıklı tanışmasının ve yakınlaşmasının bir aracıdır. Ancak, turizm, her kişinin ulaşabileceği bir olay değildir. Bir insanın seyahat edebilmesi için; refah seviyesinin yüksek olması, boş zamanının olması, seyahat etmeyi sevmesi, insani ilişkilerden ve doğadan zevk alabilmesi gereklidir. Turizm, üçe ayrılmaktadır. Bireysel, kollektif, kitle turizmi. Bunun yanında turizm dinlenme, sağlık, yayla, av, kültürel kıyı, dağ, dinsel, ekonomik, iş, teknik, kongre, politik, aile, mağara, akarsu, sportif, tarih ve müze turizmi gibi değişik amaçlı olarak da yapılmaktadır.

Peki turist ne ister, ne arar; turistler, bir ülke ya da yöreyi, çoğunlukla, sürekli yaşadıkları yerden daha değişik bir ortamı var diye tercih ederler. Her turist kendi standardına uygun ortamı tercih eder. Turist için kendi ülkesinde gördüğü güzellikleri ya da gelişmeyi gittiği ülkede de görmek bir zevk vermez. Turistin amacı yeni ve değişik değerlerdir. İşte bu motifler, daha önce de bahsettiğimiz Milli

kültürlerdir.

İnsan, seyahat etmekle, gezmekle bilgi ve görgüsünü artırır. Gezen insan daha anlayışlı, tecrübeli, saygılı, hoşgörü sahibidir. Turizmde; turizmcilik, turistik eşyalar ve seyirlik programlar yer alır. Hatıra, süs eşyaları, el dokuması halılar, takılar, giysiler, yemekler, kapkacak turistik eşyaları içine alırken; seyirlik programlar da turizm içinde en canlı ve aktif kesimi oluşturmaktadır.

Elbetteki, turistlere, Milli kültürü gösterecek araçlar turistik rehberlerdir. Bildiğimiz kadarı ile rehberler, çeşitli kuruluşlarca açılan kurslarla yetiştirilmektedir. Bu kurslarda mutlaka halkbilim, halk kültürü dersleri bilim adamlarınca verilmeli, rehberlerin ülkemizi genel olarak kültürel bakımdan tanımalarına imkan sağlanmalıdır. Rehber, turisti organizeyi en iyi şekilde yapan yere götürmelidir. Örnek olarak, o gün, turistlere gözleme yedirilecekse, hamurundan pişirilmesine, içine koyacağı peynirinê kadar en güzel pişirenine götürülmelidir. Ya da halk oyunları çağrılacaksa mutlaka işi amatör ruhla ama en iyi şekilde sergileyen gruplara bu imkan verilmelidir. Tarihi bir bölge gezdirilecekse, en doğru ve yalın bilgiler verilmelidir. Bir köy ziyareti yapılacaksa, yer sofraları, davul-zurnaların, geleneksel kıyafetler ortamına uygun olarak yapılmalı, turistlere geleneksel kıyafetler giydirilerek ya

da oyunlar oynatılarak kaynaşma sağlanabilmelidir. Turist, rehberleri de yöresel oyunlardan bazılarını rahatlıkla oynayabilmeli ve bir halk çalgısını çalabilmelidir.

Turist rehberi, maddi çıkarıdan önce Milli çıkarı düşünen bir şekilde yetiştirilmelidir. Acentaların ve iş yeri sahiplerinin de belli aralıklarla, özellikle kış aylarında, yabancı dil dahil, turistlerden, önce Milli çıkar, sonra maddi çıkar beklentileri hususunda rehberler için hizmet içi seminerler, kurslar yapılmalıdır. Çünkü; turizm altın yumurtalayan tavuktur, bunu erken kesmeye, ya da hasta etmeye kimsenin hakkı olmasa gerekir.

Turist rehberleri, halk oyunları gösterileri sırasında, oynayacak yöreler ve oyunlar hakkında bilgi vermeli, ayrıca elemanların amatör olduklarını ve ne iş yaptıklarını açıklamalıdır.

Bugüne kadar yapmış olduğumuz tesbitlerde, halk oyunları alanında yapılan bariz yanlışlıkları şöylece sıralayabiliriz:

1. Oyuncular oyunu doğru bilmiyorlar, o gece için toplama oldukları izlenimini veriyorlar.
2. Yüz, mimik ifadeleri abartılı.
3. Giyselere fazla önem verilmiyor. Değişik yörelerin oyunları aynı kıyafetlerle oynanıyor.
4. Komutlar ve bağrışları oyun yöresine ait değil.
5. Kısa zamanda oynanan oyun sayısını artırmak için, oyunlar birbirine bağlanarak kesili-

yor.

6. Estetik denge yok.
7. Zurna çalan kişiler kafalarından melodi uyguluyorlar.
8. Davul çalan oyuna değil, zurnacının ezgisine eşlik ediyor.
9. Oyunlara olmayan figürler ekleniyor ya da olan figürler çıkarılıyor.
10. Türkölü oyunlarda söyleyenler detone oluyor.
11. Üslub, tavır özelliklerini gösteremiyorlar.

Bu maddeleri çoğaltmaya gerek yok. Çünkü yarısının eksikliği dahi halk oyunlarının doğru uygulanmadığını gösteriyor. Dolayısı ile, turizm sektörünün çok kullanmasına rağmen, bu alanı önemsemediği ya da denetlemediği, halk oyunlarının bir eğlence gecesi gibi bir sıradanlığa dönüştüğü ortaya çıkıyor.

Turizm de gelişmiş ülkelerde, animatörlük ayrı bir meslek haline getirilmiş. Biz de ise boşluk var. Doğal olarak da Milli kültürümüz kulaktan dolma bilgilerle yönlendiriliyor ki buna hiç kimsenin hakkı yok. Bakınız Japonlar Türk kültürünü tanıtmak, Türk köyleri kurmak için aylarca ülkemizde bir dizi görüşmeler yapıyorlar ve herkesi de çağırıyorlar, seçici oluyorlar. Biz de her işin ucuzuna kaçıp, büyük kararlar yapabilme fikri yok edilmedikçe kültürün tanıtımında bir arpa boyu dahi yol alamıyoruz.

*İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Öğretim Üyesi

Uludağ türkmenleri kadın başlıkları ve örtüleri

Feryal AVCIYAMAN*

Bu yörelerde yaşayan "Yörük insanı" son on yıla kadar diğer mad-di kültürlerini koruduğu gibi giysilerini de özenle korumaktadır. Özellikle ulaşımın kolay olmadığı Keles'e bağlı Kocakavacak, Düvenli ve Sorgun köyleriyle, Orhaneli'ye bağlı Kozbudaklar, Sefer ışıklar, Cebelgüney gibi köylerde yöresel giysilerin kullanıldığına rastlanılmaktaydı. Son olarak bu köylerde rastlanan "baş bağlama" ve "kozalı kuşak" takma gibi geleneklerde yok olmaya başlamıştır.

Bu bilgilerin ışığı altında yöredeki kadınların başlarına fes giydiklerini görüyoruz. Bunlar ya kalıplı feslerden ya da keçe külahlardan yapılır. Takkede denilen feslerin kalıplarının bozulmaması için fesin iç kısmına tahta bir kasnak yerleştirilir. Üstüne kenarına gelecek şekilde parlak boncuk, pul ve çavdar sapından örülmüş süsler takılır.

Fesler kullanılan malzemeye, modellerine ve yapıldığı köylere göre çeşitli isimler alırlar. Bunlar; Alpoat Fes, Boncuklu Fes, Oyali Fes, Mustafamli Fes diye

Günlük yaşantı içerisinde kullanılan başlıkların, kadınların sosyal sınıflarını saptamakta büyük rol oynadığı yörede kullanılan baş bağlama çeşitleri ve bununla birlikte kullanılan takı ve aksesuarlarında sosyal açıdan belirleyici niteliklerinin olduğu saptanmıştır.

Başlıklar genç kızlarda ve kadınlarda ayrılmaktadır. Örneğin; Takkenin üzerine atılan çemberlere "yazma" denir. Bu çemberin beyazlarını kızlar renkli ve çok süslülerini gelinler, koyu

renkli ve siyaha yakın olanlarını ihtiyarlar kullanır. Böylece köydeki genç kızları, gelinleri ve ihtiyar kadınları birbirinden ayırt etmekte kolaylık

sağlanmıştır. Sadece alfes denilen keçe yünden yapılmış kırmızı bir fes ortak kullanılmaktadır. Ayrıca genç kızların fes üzerine "çatık" bağladıkları görülmektedir.

Genç kızlar evlenince çatığı fesden çıkarılır. Bunun üzerine elmalı denilen bir cins yazma sarılır ve onunda üzerine pullu krep ikiye katlanarak, kenarları fesin

ortasına gelecek şekilde bağlanır. Bunun üzerine de al denilen başından ni-

çeşitlere ayrılır.

Sosyal Yaşantı İçerisinde Başlıklar

başına benzemekle beraber aksesuar açısından zayıf, renkler açısından ise daha sade bir görünüm içindedir. Yine başta fes vardır, fakat fes üzerinde pul, sarkıtma, boncuk gibi süs unsurları yoktur, sadece alın bölgesinde kaşbaşı görülür. "Gelin alının" benzeri bir çevre baş üzerinde bağlanır. Fakat yeni evli kadın başına göre çok daha sadedir. Hatta kenarlarında sadece boncuk görülür. En üstte kullanılan yazmada genelde koyu renkli ve sadedir. Ayrıca genel olarak kadınlar köy içinde buldukları sırada başlarına beyaz işlemeli örtü, tarlada, bahçede çalışırken yazma çeşitleri kullandıkları görülmüştür. Çok çeşitli baş kullanımına rastlanmakla beraber genel hatları ile ortaya çıkan kullanım şekilleri yukarıda sıraladıklarımızdan ibarettir.

• İTÜ TMDK Mezunu

kah geçen kişilerce kullanılan bir cins keten kumaştan yapılmış yemeni kullanılır. (Al bezi)

• **Genç Kız Başı**

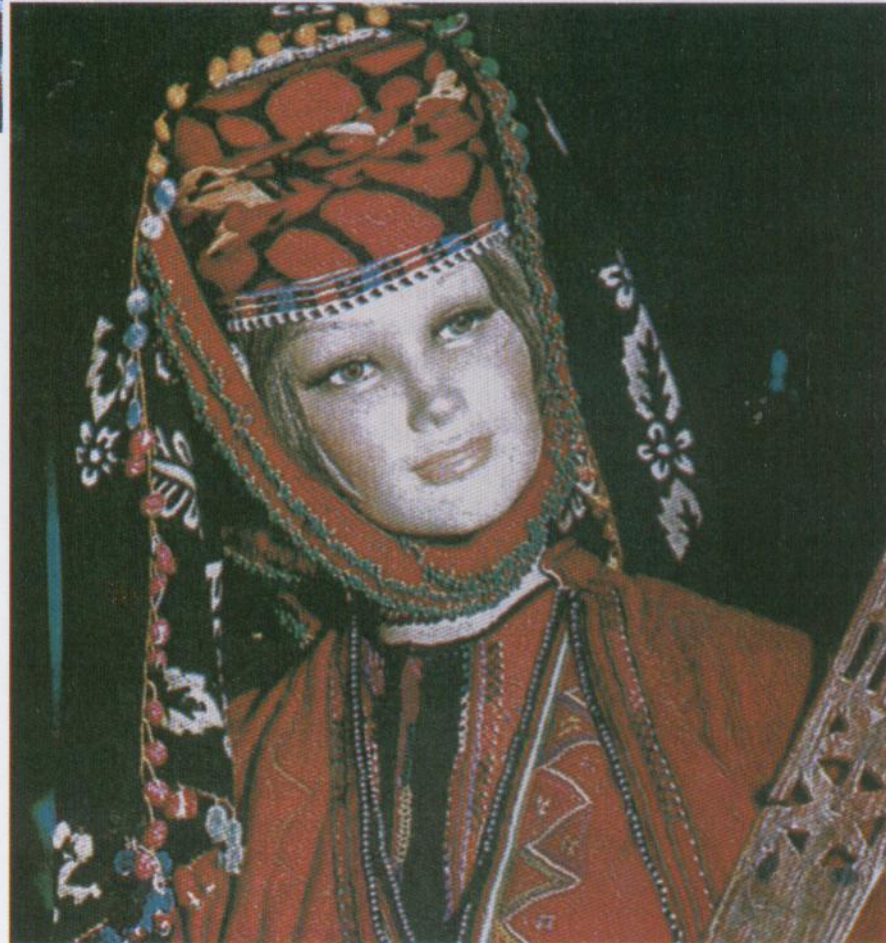
Yörede genelde genç kızlar, başlarına fes üzerine oyalmış yazma atıp, iki ucunu gıdık altında çapraz gelecek şekilde geçirerek, baş üzerinde bağlarlar.

• **Yeni Evli Kadın Başı**

Yeni evli kadınlar başlarına, üzerlerinde gümüş pullar, sarkıtmalar ve ponponları olan fes çeşitlerini takarlar. Belirleyici unsur olarakta "gelin alı" denilen kırmızı bezden kenarları pullarla boncuklarla süslenmiş örtüyü çevreleyip, baş üzerinde bağlarlar ve en üstte genelde toprak rengi tonlarında ve işlemeli oyalmış yazma atarlar. Yeni evli kadın bu baş haliyle sosyal hayat içerisinde hemen ayırt edilir.

• **Orta Yaş ve Üstü Kadın Başı**

Orta yaş ve üzeri kadın başı genel görünüm itibarı ile yeni evli kadın

Yurtdışındaki gençlerimizin sorunlarının çözümünde Türk halk oyunları etkinliklerinin rolü ne olabilir?

Aykut DALGIÇ *

Yurtdışında yaşayan gençlerimiz, normal gençlik problemlerine ek olarak iki kültür arasında kalmanın getirdiği diğer bazı problemlerle de karşı karşıyadır.

Gençliğin getirdiği enerjinin ve atılganlığın gence ve topluma zarar vermeyecek şekilde yönlendirilmesinde büyük yarar vardır.

Bunlar değişik şekilde yapılabilir: Örneğin bir spor yaparak olabilir, sanatsal bir uğraşı verebilir, bir dans kursuna katılarak olabilir veya çok değişik bir etkinlikte bulunarak olabilir.

Türk halk oyunları etkinlikleri de bu amaç için seçilebilir. Seçildiği takdirde mevcut diğer seçeneklere göre azımsanamayacak avantajları da beraberinde getirir: *

- Halk oyunları konunun uzmanları tarafından bilinçli olarak yapıldığı zaman sadece bir spor/jimnastik boyutunda kalmayacaktır.

- Halk oyunları, içinde spor ögesini taşır. Gençlerin enerjilerini dışarı atıp fiziksel bir rahatlık duymalarını sağlar. Psikolojik açıdan da belirli bir ölçüde rahatlık getirir. Genci daha dengeli yapar.

- Halk oyunları, içinde müzik

ögesini de taşıdığı için ruhu dinlendirir ve insanda ek bir rahatlama sağlar.

- Halk oyunları, o toplumun kültürü gibi önemli bir ögeyi de içinde bulundurur. Bu çok önemli bir ögedir. Ancak son yıllarda maalesef hem ülkemizde hem yurtdışında bu öge sorumsuzca harcanmaya başlanmış ve halk oyunları sadece gösteri amacıyla yozlaştırılarak kültürden yoksun bir hale getirilmeye başlamıştır,

Gerçek halk oyunları, müzik eşliğinde yapılan sadece bir jimnastikten ibaret değildir. Yüzyılların birikimi olan kültürü içinde taşıdığı için son derece önemlidir.

Gençlerimiz için en sağlıklı olan, önce kendi kültürlerini özümsemeleri, daha sonra buldukları ülkenin kültürünü tanımaları veya ona göre yaşamasını da öğrenmeleridir. Kendi kültürünü özümsememiş bir gencin anne-babasından kaptığı yaşam tarzının etkisi altında doğrudan o ülkenin kültürüne adapte olması ve sağlıklı yapıda bir kişilik oluşturması pek mümkün değildir.

Her iki kültürden de birşeyler almış fakat hiçbirisini rayına oturtamamış bir gencin sağlıklı bir ya-

pı ortaya koyması pek beklenebilir.

Belli bir yöredeki halk oyunları, o yöre insanının kendi kültürü içinde kendinden beklenen şekilde davranışını da görürüz. Oynayan kişi oynarken bir anlamda kendi kültürünü yaşar. Yurtdışındaki gençlerimiz kendi halk oyunlarını oynadıkları zaman, yurtdışında uzak kaldıkları kendi kültürel davranış şekillerini ortaya koyup rahatlarlar.

Kendi kültürü ile yabancılaşmakta olan yurtdışındaki gençlerimiz için bu, bulunmaz bir fırsattır.

Örneğin Trakya yöresi halk oyunlarında, "Kabadayı" diye isimlendirilen bir oyun vardır. Bu oyun sadece erkekler içindir. Oyun, yörede erkeğe toplumun biçtiği genel karaktere göre oynanır.

Onu oynayan erkekler, erkekçe tavırları bir oyun içinde ortaya koyup meşru bir ortamda içlerindeki erkekçe davranışları sergilemiş olurlar. Erkekçe davranışlarla fiyaka atarlar, caka satarlar.

Bu, erkeklerin toplum içinde yapabilecekleri erkekçe tavırlarla olabilecek taşkınlıkları belirli bir ölçüde önlemiş de olur. Çünkü

meşru bir zeminde kendilerinin o duygularını tatmin etmiş olurlar. Yurtdışındaki gençlerimizde çok sık rastladığımız bu tür taşkınlıklar, belirli bir ölçüde de olsa kendi kültürü içinde kendinden beklenen davranış şekillerini normal toplum yaşantısında ortaya koyamamalarından kaynaklanmaktadır.

Toplumumuzda genel olarak hala devam eden kalabalık aile-akraba-tanidik çevre yapısı Batı toplumlarında ortadan kalkmıştır. Yaşam tarzındaki bu yapı değişikliğinin danslara da yansıdığını görüyoruz. Batı toplumlarında daha küçük gruplar halinde yaşama tarzının başlaması, yaptıkları danslarda da etkisini göstermiştir. Genel olarak tek veya iki kişiyle yapılan danslar, toplu olarak yapılan dansların yerini almıştır.

Bizim toplumumuzun yapısı yaşam tarzının gereği olarak, bir veya iki kişiyle oynanan oyunların yanısıra toplu biçimde oynanan (kız ve erkek karışık, sadece erkekler veya sadece kızlar arasında oynanan) oyunlara daha fazla yatkındır.

Bu nedenle gençlerimize, modern dansların yanısıra kendi yaşam tarzlarına ve kültürüne daha uygun olan halk oyunlarını da yapabilecek olanakları sunabilmeliyiz.

Kıscası kültür ağırlığını koruyan ciddi bir halk oyunları etkinliği genci yetiştirdiği yaşam tarzı ve kültürüne uygun hareket ettirip, içinde kalmış gizli kültürel çelişkiye de belli bir ölçüde çözüm getirecektir.

- Halk oyunları etkinlikleri, bi-

reysel değil toplu bir çalışmadır. Ciddi bir toplulukta yapılacak çalışmalarda gençler kişiselliğinin önüne geçip kolektif çalışmaya ayak uydurmak zorunda kalacaklardır. Bu da özellikle toplumumuzun hemen her kesiminin eksikliğini hissettiği, kazanılması gereken iyi bir özelliktir.

- Ciddi bir başarı, ilkeli, prensipli ve disiplinli bir çalışma gerektirir, sorumluluk gerektirir. Bilinçli ve ciddi bir toplulukta halk oyunları etkinliği yapan bir genç belirli ölçüde de olsa bu özellikleri orada kazanır. Bu özellikler onun daha sonraki yaşantısında (iş ve özel yaşantısında) başarısını büyük ölçüde arttıracak özelliklerdir.

- Halk oyunları etkinlikleri sırasında gençler doğal ortamda çok sayıda arkadaş edinir ve yalnızlık hissetmezler. Doğal ve sağlıklı bir ortamda birçok kişiyi tanıyarak, daha sonraki arkadaşlıklarında ve yaşamlarında ne gibi insani değerleri daha fazla göz önüne almaları gerektiğini yaşayarak öğrenirler.

- Ciddi ve bilinçli olarak yapılan halk oyunları etkinlikleri sonucunda, hem oynayanları hem de seyredenleri tatmin edebilecek gösteriler yapılarak gençlerde, bir eser yaratma istek ve sevinci yaratılır.

- Gençlerin fiziksel ve ruhsal olarak rahat olması, amaçlarının olması, belli bir şeyle meşgul olmaları, onların uyuşturucu gibi kötü alışkanlıklara rağbet etmelerine neden olur.

Bu gibi nedenlerden ötürü, gençlerimizin bilinçli ve ciddi bir

şekilde yapılan kültür ögesi geri plana itilmemiş halk oyunları etkinliklerine katılması, onların içinde buldukları gençlik problemlerinin çözümüne olumlu yönde büyük yarar sağlayacaktır.

Yurtdışındaki Türk halk oyunları etkinliklerinin genelde bilinçli ve ciddi bir şekilde yapılmaması, gençlerimizin bu tür etkinliklere ilgi göstermemesinin nedenlerinden bir tanesidir.

Yurtdışındaki toplumumuzda, "halk oyunları etkinlikleri sadece siyasi gruplarca yapılıyor" gibi genel bir kanının oluşmuş olması gençlerimizin katılmamasının diğer bir nedendir.

T.C. Devleti ve dış temsilciliklerimiz, yurtdışındaki vatandaşlarımızın kültürel ihtiyaçlarına belli ölçülerde yardım etmeleri ve bu konuda yeterli maddi ve manevi destek vermelidirler.

Yurtdışındaki anne ve babalarımızın, çocuklarının eğitimiyle pek ilgilenmemeleri ve bu tür etkinliklerin gereğini takdir edememeleri belki de bu nedenlerin en önemlisidir.

Yurtdışındaki problemler içinde bocalayan değil de sorunlarının üstüne gidebilen, geleceği parlak, sağlıklı ve dengeli bir gençlik istiyorsak hepimiz el ele verip birşeyler yapmalıyız.

Konunun uzmanlarınca yönlendirilecek bilinçli, ciddi ve kültür ağırlıklı Türk halk oyunları etkinlikleri de bu kapsamda düşünülmeli ve desteklenmelidir.

*Bilgisayar Yük.Müh., Halk oyunları araştırmacı, Stuttgart-VHS Türk halk oyunları öğretmeni, Stuttgart Türk Halk Oyunları Topluluğu yöneticisi ve öğreticisi

Baharın gelişiyle alakadar geçirilen bir tür hareketli oyun. Merasimli kadim halk oyunları ve raksarı ile bağlıdır. Halay - cengi - çekribeyim - sonacan - ceyranbala - yallı - tenzere - Konu - leyli ham - hoynarı - güleynarı - oyun yallı - göçeri - gaf gaz - döne yallı - nenegün - hağışda - cumg - sumg - galadan galaya - galeyi gibi halk raksarı bu günlerde toylarda, halk şenliklerinde bayram merasimlerinde kollektif şekilde musiki ve koro iştiraki ile icra olunmuş. İhtimali Azeri halkının kahramanlık ve sportif oyunları gibi geniş yaygınlık gösteren Covkan - Kahramani - Pehlivani- Surnanag - Laylıg Oyun merasimleri de yukarıda adlarını çekdiğimiz kitlevi oyunlar esasında yapılmıştır. Bu oyunların kitleliliği halk adet-ananesi ile bağlılığı onun daha gadimliğini isbat eder.

Hususiyle "YALLI" Oyunu Azerbaycan Halkının bütün oba-oymağında:

Kazak-Karabağ-Gencebasar-Şemkir-Şirvan-Nahcivan-Kürdistan-Gökçe-Borçalı-Dereçiçek-Dereleyez-Lenkeran ve iran Azerbaycanında çok yaygındır.(YAL) sözü bir çok manayı içerir. DAĞLAR - TEPELERdirki. Yallı raksında el ele verip oynayan adamlar bir mevi omuz - omuza durmuş dağları hatırlatır. Yallı oyunu hem musiki hem de maniler eşliğinde icra olunur. Burada da diğer oyunlarda olduğu gibi (Cengitaşı) (halaytaşı) gibi YALLI BAŞI vardır.

Başçı kollektif raksın gidişine, onun oynanmasına rehberlik eder. Başçıya bir kaide olarak RAKKAS, muavin ve destenin sonunda duran rakkas (AYAKÇI) yardımcı olur.

Bugünkü halk adetlerimizde,

Yallı

Adli AYTER*

*Halay çerge düzölsün,
Humar gözler süzölsün,
Her kim halaya girmez
Eli yardan üzölsün.*

oyunlarımızda ve manilerimizde böyle kadim kanaatlerin kalıntılarına raslamak mümkündür. BAHAR BAYRAMI merasiminde oynanan oyunlar ve nağmeler vaktile emek ve tabiatla sık suretle bağlı olmuştur.

Umumiyetle Azeri halkının ister raks, isterse de merasim şenliklerini dikkatle izlediğinizde, halkın ETNİK adet-annelerinden gelen ve bugün de güzel bir keyfiyet gibi özünü saklayan başçı - AKSAKAL her yerde dikkat merkezin-

dedir.

Tesadüfi değilki, müdrük halkımız "Allah'sız yerde otur, büyüksüz yerde oturma." "Evin yaraşığı AKSAKAL'dır."

"Aksakalsız oba, baykuş harabelerine benzer."

"Büyüğün sözüne bakmayan - Böğüne kalır."

"Büyük dururken küçük danışmaz"

"Söz büyüğün - su küçüğündür"

"Küçük, büyükler olan yerde yerini bilmelidir."

Halay oyun arifesinde, karşı tarafların musiki iştiraki ile maniler söylemesi, deyişmesi süphesiz aşık sanatına da müterakki tesir göstermiştir.

Bu merasimler aşıkların birbirine meydan okumalarını çok güzel nümayiş ettirmek için zemin yaratmıştır.

Toydüğün zamanı veya başka şad'lık günlerinde cemaatin hepsi bir yere yığılıp ikitarafli olarak "Diyişmeler" okuyorlar. Burada tarafların birbirini sinaması, imtihana çekmesi hemde cengi sedaları üzerinde kurulur.

Meraklılar derki; erkekler gibi bayanlar da HALAY oyun merasiminde çok aktif iştirak ederler.

Nedense, Bayram Hüseyin yazı-yorki:

"Halay Raksı manileri toy meclislerinde ancak kadınlar tarafından ifa olunur.

Her deştede (gurupta) 6-8 den 20-30 kişiye kadar okuyup, oynamayı beceren, çok bayatı (şarkı) bilen kız gelin düzülür (sıralanır)...

Halay çerge düzülün,
Humar gözler süzülün,
Her kim halaya girmez
Eli yardan üzülün.

Bu oyunda erkeler daha çok iştirakçi olurlar. Bayatıdan tutun aşık edebiyatının bütün nevilerinden istifade olunur.

Değişmeler esasen GIFILBEND

ile CENGİ havaları üzerinde okunur.

Oyun arifesinde halkın müdrik kelamları

Halay oyun arifesinde karşı tarafların musiki iştiraki ile maniler söylemesi, deyişmesi süphesiz aşık sanatına da müterakki tesir göstermiştir.

Bu merasimler aşıkların birbirine meydan okumalarını çok güzel nümayiş ettirmek için zemin yaratmıştır.

nekadar dikkati celbederse de halay oyununun sosyal ehemmiyeti dikkat merkezinde durmalıdır.

Bu oyun savaşa hazırlığı, ağır döğüşten sonra galibiyetin şad-yanalığını geçirdiğini aksettirir. Motivlerin tarihi de çok eski devirlerin varlığı ile ilgilidir. Raks manilerinin metinleri esasen şifalı halk edebiyatının geniş yaygınlık gösteren bayatılardan (şarkı)

ibarettir.

Musiki veznine ve ahengine uygun olduğu için halk öz manilerinin ekserisi bayatılardan oluşmuş veya formaya esaslanmıştır.

Emek - Tasarruf - Tabiat - Muhabbet - Güzellik - Vefa - Sadakat - İtibar - gelinin tarifi - oğlanın mertliği ve buna benzer motifler işlenir. Oyunun ALP-ERLİK-Kahramanlık motifleri de nazardan çıkarılmamalıdır.

Musikinin İNTONASIYA-AVAZ (Intravizasyon) kuruluşundan doğan musikinin melodik hattını tamamlamak için ifacılar tarafından okunan ilave sözlerdir.

(Hey - hay - oy gülüm - a dağlar...vs.)

Fotoğraf: Ekber Yeşilyurt'un arşivinden alınmıştır. Yallı oyunundan iki değişik giysi ve iki enstantane

*Halk bilim uzmanı

CIOFF

(Le Conseil International Des Organisation De Festivals De Folklore Et D'orts)

Bahar SAĞSÖZ*

Folklor festivallerinin iki tür-
lü işlevi vardır. Seyirciler başka
kültürleri yakından tanıma ola-
nağına kavuşurken, katılımcı-
lar da kültür alışverişinin yanı-
sıra, yıllar boyu emek verdikle-
ri uğraşlarını sergileme imkanı-
nı bulurlar. Bu yüzden bir festi-
val organizasyonunun, belli bir
teşkilat çatısı altında çok ciddi
olarak yapılması gerekir. Dün-
yada bu şekilde festival organi-
zasyonları düzenleyen kuruluş-
lardan biri de CIOFF'tur. (Ulus-
lararası Folklor ve Geleneksel
Sanatlar Festivalleri Organizas-
yonu Konseyi).

CIOFF 1970 yılında Avrū-
pa'da kurulmuştur. İlk yılları-
nda 12 üye ülke varken bugün
bu sayı 70 civarındadır. Kurulu-
şundan sonraki ilk on yıl, yapı-
lanmaya ve gelişmeye ayrılmış-
tır. Zamanla dünyanın değişik
yerlerindeki folklorcular bir ışık
görüp, CIOFF ailesine katılma-
ya başlamıştır. Böylece ilk yıl-
larda manevi mirasların yayıl-
ması ve festival ağının büyü-
mesi için temel bir çekirdek

oluşturmaya çalışılmıştır.

1981'den 1989'a kadar olan
yıllarda, CIOFF aktivitelerinde
yeni hedef ve amaçların olması
gerektiğine inanmış ve resmi
adına kısaca "CIOFF" denmiş-
tir. Bu isimle kuruluşun görevi
ve temel yapısı daha iyi tanımlan-
mıştır. Her üye ülke ulusal
bölüm olarak adlandırılmış,
her ulusal bölüm başka ulusal
bölümlerle biraraya gelerek
sektörleri oluşturmuştur. Bu ul-
sal bölümler festival organi-
zasyonları ve manevi mirasın
yüceltilmesi için çalışmışlardır.
Ayrıca sektörler de görev ve
sorumluluklar verilmiştir. Bir
çalışma ve dökümantasyon ko-

misyonu kurulmuştur. 1985 yı-
linda yasama Komisyonu yeni
yasalar ve iç tüzüğü yürürlüğe
koymuştur. Bu tüzük, CIOFF'un
etkili ve düzgün işleyen yöne-
timsel yapısının güçlenmesine
yardımcı olmuştur. Böylece
konferans organizasyonları, ilk
halk dansları monografisinin
basılması, CIOFF delegelerinin
çeşitli konferanslara katılmala-
rı ve uzmanların buluşmaları
gibi faaliyetler başlamıştır.

1988'de Seul'de Avrupa dı-
şındaki ilk uluslararası kongre-
sini gerçekleştirmiştir. Bir sonra-
ki sene CIOFF'un gelecekteki
rolünü sağlamlaştıran gelenek-
sel kültür ve folklorun korun-
masına dair yayınlandığı tavsi-
yename UNESCO tarafından
kabul edilmiştir. 1990 yılında
da UNESCO'nun B statüsünde
yer almıştır. Üye ülkelerin ve
sektörlerin çalışmaları gittikçe
yoğunlaşmış, 1993'te üye ülke
sayısı 60'a ulaşmıştır. Komisyon
ve komiteler olarak bilinen ça-
lışma grupları oluşturulmuştur.
1995 yılında günümüzde ge-

cerli olan yeni iç yönetmelik yürürlüğe girmiştir. Son yıllarda CIOFF'un çalışmalarında bir gelişme görülmemiştir. Bunun nedeni de senelik raporların, festival takviminin, ulusal bölüm listelerinin ve Entre Nous adlı dergisinin yayınlanması sonucunda bilgi akışının hızlanmasıdır.

CIOFF'a üye olan her ülkenin bir resmi, bir de gözlemci delegesi vardır. Türkiye'nin resmi delegesi Savaş Tuğsavul, gözlemci delegesi ise Bakırköy Halk Oyunları Derneği Başkanı Muammer Arslan'dır. CIOFF Türkiye bölümünün bugüne kadar gerçekleştirdiği faaliyetlerin başlıcaları; 1977 yılında CIOFF Dünya Kongresi'nin İstanbul'da gerçekleştirilmesi, 1978 yılında İstanbul Radyosu ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile Yedi Tepe Çocuk Şenliği'nin organizasyonu, 1985 ve 1996 yıllarında CIOFF İdare Kurulu'nun İstanbul'da toplanması, 1990 ve 1991 yıllarında İstanbul Türk Musikisi Vakfı ile Uluslararası Halk Oyunları ve Halk Müziği Şenliği'nin organizasyonu ile 1994 yılında 4. Avrupa Festivali'nin gerçekleştirilmesidir. Ayrıca birçok festivalin organizasyonuna da destek vermiştir. Örneğin; Uluslararası Yeşilköy Halk Dansları Festivali, Uluslararası Sultanahmet Halk Dansları Festivali, Uluslararası Galatasaray Lisesi Halk Dansları Festivali gibi. 1998 yılında da Carousel önderliğinde bir çocuk festivali organize edilmesi

CIOFF'un genel amaçları: Dünya barışını korumaya katkıda bulunmak, Milletler ve insanlar arasındaki dostluğu beslemek, geleneksel sanatlarla kültürel mirasları korumak, yüceltmek ve takdir etmek ile kültür alışverişine katkıda bulunmaktır. Bu amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetler sayesinde üye ülkeler sadece kendileri için değil, tüm dünya için, miras kalan değerlerin unutulmaması ve gelecek nesillere aktarılması için çalışır hale gelmiştir. Böylece folklorun her alanında yapılan çalışmaların daha bilinçli yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

ve düzenlenen diğer festivallerde destek verilmesi amaçlanmıştır.

CIOFF'un genel amaçlarını ise şöyle özetleyebiliriz: Dünya barışını korumaya katkıda bulunmak, Milletler ve insanlar arasındaki dostluğu beslemek, geleneksel sanatlarla kültürel mirasları korumak, yüceltmek ve takdir etmek ile kültür alışverişine katkıda bulunmaktır. Bu amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetler sayesinde üye ülkeler sadece kendileri için değil, tüm dünya için, miras kalan değerlerin unutulmaması ve gelecek nesillere aktarılması için çalışır hale gelmiştir. Böylece folklorun her alanında yapılan çalışmaların daha bilinçli yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

CIOFF'un en son ulaştığı hedefi ise bir dünya folklor festivali olimpiyatı kabul edilen "CIOFF World Folkloriada"dır. İlki 1996 yılında Hollanda'da gerçekleştirilen bu organizasyona 70 ülke katılmıştır. Bu organizasyonun yanı sıra, amaçları doğrultusunda faaliyetlerine devam edecek olan CIOFF; festival, seminer, konferans gibi organizasyonlara destek vermeye de devam edecektir.

NOT:

CIOFF Teşkilatı ve Festivalleri İsimli Belirtme Ödevinden alınmıştır.

*İ.T.Ü. T.M.D.K.

Türk Halk Oyunları Bölümü Mezunları

Türküler adına sönmeyecek bir ışık

İzzet Altınmeşe

"Efendiler herkes mebus olabilir, başvekil olabilir ve hatta reisicumhur olabilir ama sanatkar olamaz. Sanatkar el öpmez, sanatkarın eli öpülür"

İşte bu sözler ile yüce Atütürk sanata ve sanatçıya verilecek değeri tanımlamıştır.

Şüphesiz her meslek grubundan insana sonsuz saygı duyulmaktadır; ancak sanatçı olabilmenin zorluğu ve aynı zamanda

güzelliği de göz ardı edilmemelidir.

Türk milleti olarak bizler sanatçılara sahip çıkabiliyorsak ve sanatın özgür ortamda icra edilebilmesi için gerekli ola-

nakları kendisine sunabiliyorsak işte o zaman milletçe hayatta var olmanın mutluluğunu yaşarız.

Sanatına ve sanatçılığına saygı duyduğumuz ve her şeyden ötesi yüz yıllar boyunca atalarımızın dillerinde yer etmiş mısraları, unutulma korkusu ile yaşayan türkülerimizi gelecek nesillere aktaran kısacası halkın duygu ve düşüncelerini, hislerini terennüm eden halk müziği sanatçılarımızdan İzzet ALTINMEŞE ile Presedent

Otel'de yaptığımız sohbeti sizlerle paylaşıyoruz.

Sayın Altınmeşe, Halk müziğine yıllarını vermiş bir sanatçı olarak halkımız sizi çok iyi tanımakta ve kalplerinde sizin ayrıcalıklı yerinizi taşımaktalar. Ancak yinede biz kısaca sizin ağzınızdan sizi

her şeyden önemlisi sanatını ve sanatçısını tanımalarına yardımcı olacak ve sevdirecektir.

İzzet Altınmeşe 1945 yılında Diyarbakır'ın Çirmik ilçesine bağlı Arpadere köyünde doğdu.

Ailem ben 5 aylıkken Adana'ya göç etmiş. Diyarbakır doğumlu olmama rağmen Adana da yetişmiş olmam ve sanat hayatımın da ilk adımını

Adana'da atmış olmam beni oraya biraz daha fazla bağladı galiba.

Adana Halk Eğitim Merkezinde nota ve usul dersleri almaya başladım. İşte bu sanata yönelik attığım ilk adım oldu. 1968 yılında vatani görevimi tamamladıktan sonra Ankara'ya yerleş-

tim. Ankara Radyosu mahalli sanatçı sınavına katıldım ve kazandım. 1971 yılında evlendim ve şu an 3 çocuk babasıyım.

Sanatsal çalışmalarınızdan bahsedermisiniz?

İnsanoğlu çok doyumsuz. Bunu niçin söyledim? Çünkü ben sanat hayatımda ki uzun yıllarda yaptığım sanatsal çalışmalarımın asla doymadım.

dinlemek istiyoruz?

Herşeyden önce siz gençleri sanata ve sanatçıya verdiğiniz ve özellikle halk müziği ile olan yakın ilginiz dolayısıyla kültürel değerlerimize bağlılığınızdan dolayı kutluyorum. İnaniyorum ki Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği yaptığı bu tür faaliyetler ile daha uzun yıllar Türk gençliğinin kültürel değerlerini, örf adet ve gelenekleri ile bütünleşen türkülerini ve

Her zaman daha güzelini nasıl yapabilirim zihniyetini taşıdım. Araştırmacı ve yenilikçi kişiliğim benim sanat hayatımda en büyük iki etkidir dersem yalan olmaz. Zaten sanatçı asla yaptıkları ile doymamalıdır. Halkın ondan her zaman çok daha iyisini ve güzelini beklediğini düşünerek hareket etmelidir.

25'in üzerinde kaset çıkardım. Bir bu kadar da derleme türkülerim var. 7 filmde başrolde yer aldım. Söz yazarlığı ve besteci yönümde ekliyecek olursak dolu dolu bir sanat hayatına sahip olduğumu söyleyebilirim.

Halk müziğinin icrasında gördüğünüz artı ve eksiler var mı?

Önce belirtmeliyim ki halk müziği günümüz Türkiyesin de bir dönüm noktasını yaşıyor. Halk müziğine yıllarını vermiş bir sanatçı olarak, bu gelişim beni çok memnun ediyor. Aslında belkide bu bir gelişim değildir. Türk milletinin kültürel kökünde yer alan ezgileri, mısraları bu güne kadar çok iyi yorumlamış sanatçılarımız var. Her biri türkülerimizi en iyi şekilde yorumlaya bilmişler ve yaptıkları yeni derlemeler ile bu zenginliği yansıtabilmişlerdir.

Ancak bir dönem, çok üzücüdür ki halk müziği hak ettiği değeri görmedi. İşte bu gün toplumumuzda müthiş bir türkü açlığı yaratılmış olacak ki her kesimde genç, yaşlı ve yine her meslek grubun dan insanlar türkülerimiz ile yeniden buluşabili.

Bunu da başarabilen halk müziği icracılarıdır.

Yalnız önemle üzerinde durduğum bir nokta var ki; o da halk müziğinin otantik icrasıdır. Sanatçı türküsünü seslendirecekse bunu kültürel özünden yoksun bir hava içerisinde icra etmemelidir. Türkiye bir kültür mozayığına sahip. Her yörenin de kendine özgü bir tarzı var. Nasıl ki Karadeniz yöresine ait bir türküyü, doğu ağzı ile söyleyemiyorsanız, o yöreye ait türkülerini o yörenin ağzı ile icra etmelisiniz.

Türkülere müdahale konusuna

gelince. Türkü her şeyden önce bizim özümüz, sazımız, dilimizdir. Bu sebeple türkülere yapılan yersiz kişisel müdahalelerle tahrip yapılmamalıdır. Okunan neticede türkü olmalıdır. Ancak türkülerini yorumlarken zenginleştirmek, farklı anlatımlarla çeşitlendirmek farklı bir olay.

Neticede türkülerde otantikliği korumak ana hedefimiz olmalıdır.

"İzzet-i ikram" programı ile amaçlanan neydi? Programın ana hedefi doğrultusunda bir değerlendirme yaparsınız?

İzzet-i ikram programı bildiğiniz gibi TGRT ekranlarında dolu dolu üç yılını tamamladı. Ve bu üç yıl boyunca halkımıza gerek türkülerini ve halk oyunları ile ve gerekse yöre geceleri ile buram buram Türkiye kokan bir program sunmayı hedefledik.

Bu gün TV ekranlarında halk müziğinin dolu dolu yer aldığı ve yine halk oyunlarımızın sergilendiği bir program izlenmek istendiğinde halkımız İzzet- ikram ile buluşuyor. Program içerisinde mahalli halk müziği icracılarına da yer vermek bizi ayrıcalıklı yaptı. Kısacası "İzzet-ikram", programlarda yer alan değerli sanatçıları ve halk oyunları ekipleri ile ve gerçekleştirilen yöre geceleri ile televizyon kanalları içerisinde ki kültürel içerikli programlar arasında kültürümüzün en otantik biçimde sergilendiği tek program olma özelliğine sahip.

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği'nin sergilediği halk oyunları ekipleri ile kültürümüzün önemli bir unsuru olan halk oyunlarımızı halkımıza sunmakta, programa ayrı bir tad ve lezzet kattı.

Fırat türküsü bugün milyonlarca insanın ağzında, Fırat türkü bir simge haline geldi, bunda sizin görüşünüz nedir?

Fırat türküsü bugün milyonlarca mal olduysa bunun tek bir sebebi var; oda türk milletinin kendi özünde yaşadığı duygu ve düşünceleri bu mısralarda ve ezgilerde buluyor olması-

dır.

Bugün bir çok halk müziği sanatçısı tarafından fırat türküsü repertuarlarına alınmakta. Bu çok güzel bir duygu. Öyle ki yediden yetmişe her yaşta insan fıratla duygulanıp, fıratla hüzünlünüp, fıratla coşuyor. Böyle bir eserin mimarı olmak beni çok mutlu ediyor.

Motif'in çalışmalarını içimizden biri olarak değilde bir sanatçı olarak nasıl yorumlayacaksınız?

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği sizlerinde belirttiğiniz gibi sıkı bağlarla birbirine kenetlenmiş bir aile.

Tabii ki her şeyden önce gençlere kültürümüzü tanıtıp sevdirmek ve kültürümüz adına yanan bu meşale ile onları aydınlatmak sizlerin en önemli göreviniz.

Toplumun özünün yemeğini, siirini, müziğini, hikayelerini, oyunlarını, türkülerini, sazlarını kısacası kimliğini iyi tanıyan ve bu değerleri yeni nesillere aktarma gayreti içerisinde olan bir ailenin ferdi olabilmek elbette çok güzel bir duygu.

Sizlerle tanışıp, sizlerle birşeyler üretebilmek ve her şeyden önemlisi sizlerin yanımda olduğunuzu bilmek, folklorla ilgilenen böylesi güzel insanlara da destek vermek beni mutlu ediyor.

Motif çok şanslı bir dernek. Yeniliklere açık ve ilklere imza atmayı hedef edinmiş yöneticileriniz var. Şunu da tüm içtenliğimle söylemeliyimki Zeki Baykal gibi bir dernek başkanınızın olması ve bu güzel insanın yaptığı işin sorumluluğunu tüm yüreği ile hissedip kültür adına hiçbir fedakarlıktan kaçınmadan halk bilimine hizmet vermeye çalışması çok takdir edici bir durum.

Ve son olarak şunu da belirteyim, sizlerin Motif Dergisi gibi kapsamlı bir dergiyi çıkartabiliyor olmanız ve bunu yaparken de hiç bir maddi çıkar gözetmiyor olmanız sizlerin bu camiadaki ayrıcalıklı yerinizi ortaya koymaktadır.

Heybeden poşete

Fatma PEKŞEN

Sizin oraları bilemem ama bizim buralarda muayenehanelerin, büroların, makam odalarının, evlerin -bazan da minyatürü ile arabaların camlarını- duvarlarını güzelim heybeler süslüyor. Yanlış okumadınız heybe! Bazan sayfa, bazan program adı olan, mobilet ve motosiklerde de süs olarak zaman zaman rastladığımız, motorlu taşıtların henüz icad edilmediği günlerin yük taşıma aracı. Binek hayvanları için ayrı, insanların boynuna takılanının ayrı ebadlarda olduğu, hünerli parmakların çeşitli mesajlar veren nakışlarıyla süslü, sıcak renklerin birbirleriyle raksediyor görüntüsü veren renk cümbüşü... Gün olmuş tarlaya tohum götürmüş, gün gelmiş yeni doğmuş bebeğe höllük... Kimi zaman da buğulu yollardan geçen, dağ havası soluyan kafilde yaylaya eşek sırtında çocuk taşımış. Gerek insan sırtında gerek hayvan sırtında asırlar boyu çok cefamızı çekmiş. Ne yoruldum dediğini duyan olmuş, ne usandım dediğini...

Arasına şehirlilerden gelme kibirli sepeti kıskandığı da olmuş. Yük taşırken omuzdaşlık ettiği sepetten kilere yük boşaltılırken "Kamışı kırılır dikkatli boşalt" denildiğinde kırım kırım kırıtan sepete karşılık, heybenin alınacağı, üzüleceği hesaba katılmamış bile. Gelininin güzelliği ile övünen bazı kayınvalideler "Anası onu heybesinde, bohçasında bizim için saklamış" diye

söylerler bizim buralarda. Ama ne var ki, gün gelmiş envai tür nakışlı heybenin adı unutulmuş gitmiş. Çok bilmiş eller tarafından ya samanlığa atılmış ya da kilerin görünmeyen bir köşesine... Ver elini sepet, ver elini mendil!

Yeniliğe açık bir millet olarak evin

kum doldurdum..." diyen Katibim herhalde bembeyaz yaka mendilinde denememiştir bunu. Her yaşın her rengin kendine has mesajının olduğu "Al mendilim sakla benden yadigar" diyen sevda kokulu nağmelerden tutun da, askerdeki nişanlıya sırma saç telleriyle işlenen kekik kokulu dağların hasret kokan havasının gönderildiği ufacık mendillere kadar pekçok

alandaki önemli bir yeri tutmuştur yıllar yılı, ufacık bez parçası. (Günümüzün çeşit çeşit markalı, mendilin tahına haddi olmayarak oturmuş peçetelerinin şehirlerarası hatta kıtalararası yolculuğa çıkamaması da kağıt mendillerin boynu bükük sultanın bahtsızlığından başka birşey değildir.) Kimi gün halay başının elinde rastlamışız mendile, kimi günde ince hastalıklı bir tazenin. Çarşı mendili olarak anılan genellikle gri zemine beyaz çizgilerle bezeli olanı ile kâh kesme şeker gitmiş evlere kâh birazcık kanı bulaşmış çiğer... Birde hanımlararası kullanılan hediye mendili varmış ki ipekli kumaştan yapılmış küçük bir bohça büyüklüğündeymiş. Çocuk mu doğdu, oğlan mı nişanlandı, kız mı gelin oldu, emekli olan mı var doldur hediye mendilinin içini neye gücün yetiyorsa, koş o aileyi sevindirmeye...

"Mendilimin yeşili aman aman

ufak tefekleri ya mendille dış kapıdan girer olmuş ya da sepetle ev reisleri tarafından. Beylerde daha oturaklı bir hava oluşmasına neden olan bu iki taşıma aracı manilere, türkülere bile konuk olmuş. "Mendilimin içine de lo-

ben kaybettim eşimi..." türküsünün içli sadasından tutun da "Mendilim benek benek, ortası çark-ı felek..." diyenine "Al mendil kınalı da mendil, kaldır kolların indir..." diyenine kadar pekçok ezgide insanı ayrı bir aleme sürükleyen bez parçası ne yazık ki her varlık gibi unutulmuş gitmiş...

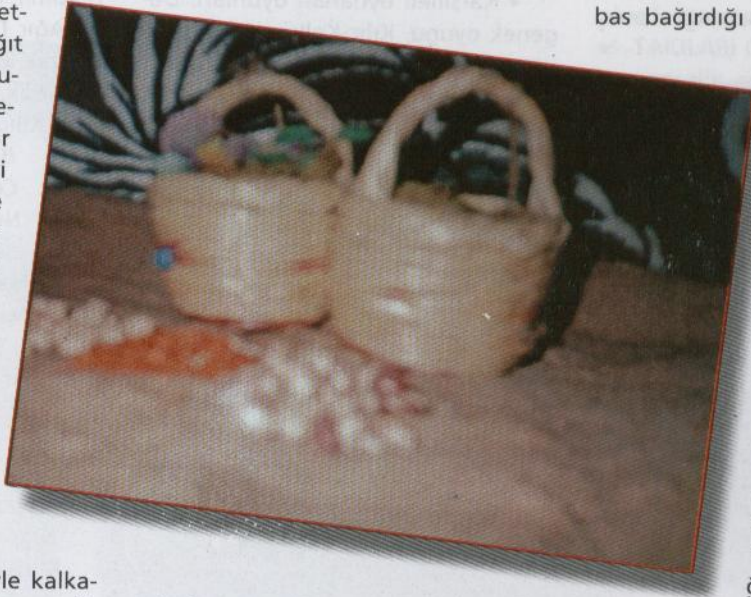
Heybeye mendile göre biraz daha havali olan çeşitli boy ve endeki sepetler az hizmet etmemişler atalarımıza. "Sepet sepet yumurta, sakın beni unutma..." neviinden maniler o yıllardan kalmış olsa gerek. Kimisi kapaklı kimisi kilitli olan sepetlerin ağzı genellikle bir kağıt parçası tarafından kapalı tutulmuş. Sizi bilmem ama, sepet denilince üzüm dolu bir sepet canlanır gözümde. Elini uzatıp, güneş yanığı yüzüyle sana bakan mini mini bir afacanı hatırlatan tanelerden bir adet koparmak istersin. Az sonra damağından midene doğru yolculuğa çıkacak tatlı güzelliği hayallersen; ne yazık ki bir arı güzellik uykusundan uyandırıldığı için salkımların arasındaki kurumuş yapraklardan oluşmuş yatağından uyku sersemliğiyle kalkarak işaret parmağınla sizi "ayy..." diye bağıracanız bu sesini konduracaktır büyük ihtimalle. Eee... "Yiğit namıyla anılır" diye ben uydurmadım. Ne demişler "Arıyı seven iğnesine par-don gülü seven dikenine katlanır."

O yıllarda hayli iş yapan hamallar, verilen adrese sepetleri taşırken, bir gün hangi dükkandan alışveriş yapılıyorsa o dükkanın servis arabasıyla evlere yük taşınabileceğini düşünüyorlar mıydı?

Kaldırım döşeli yolları arşınlayan sepet ve mendillerde filelerin enerjik diriliğiyle kaybolmuşlar çok geçmeden. "Zaten çok yer kaplıyordu o sepet canım, mendil mi, ay onun modası çoktan geçti" denilir olmuş iki emektar için. Kimi evler "İçi gözüküyor alamayanlar olur da canı çeker gü-

nah olur" diye bir müddet direnmişse de sonunda her ailenin üçer beşer file-si olmuş. Doldur doldurabildiğin, tıkıştır tıkıştırabildiğin kadar. Elinle buruşturup cebine atana kadar bitiyor herşey. Yeni moda şeylerde bir başka oluyor canım...

Uzun bir süre arz-ı endam eylemişler fileler. Patateslerin, sabunların, pirinçlerin vs. içine koyulduğu telisler naylonlarla paket ipleri de ambalaj lastikleriyle yer değiştirmişler o dönemlerde. Bugün nikah şekerinden masa örtülerine, kuru çi-

çek fonlarından yeleklerle kadar hayatımıza yeniden dönüş yapan telislere nasıl kucak açtık dikkatinizi çekmiştir değil mi?

Gözü açık üreticilerin piyasaya çıkardığı pazar çantalarının hayatımıza adım atışıyla filelerde artık emekliliğe ayrılma zamanının geldiğini anlamış olmalıydı ki sözbirliği etmişcesine kaybolmuşlar bir anda. "Canım o fileler de birşeye benzemiyor ki zaten, pazar çantaları ne güzel, doldur doldurabildiğin kadar" demişiz, ikişer üçer çantaya sahip olmuşuz. Kimisi ek-mek çantası olmuş, kimisi zerzevat... Yeni piyasaya çıkan bir ürün eskisini nasıl unutturuyorsa, bu çantada köye gelin gitmiş şehirli kızların havasıyla tepeden bakmaktadır eski icatlara artık...

Yıllar yılı ağzı var dili yok cinsinden, gerek özel kağıdıyla gerekse gazete kağıdıyla yapılmış kese kağıdının da borusu ötmemektedir artık. Önceleri sepete sonraları filelere istiflenen kesekağıdı da hazanı yaşamaktadır. Nerede o okuma meraklılarının eve gelen sebze-meyvenin ıslaklığıyla epirimmiş kesekağıdını yırtmamaya gayret göstererek açıp okumaya, bulmacasını çözmeye çalıştığı yıllar...

Kimine göre 200, kimine göre 2000 yılda ancak çürür denilen, çevrecilerin "Bilinçsiz tüketiliyor" diye bas-bas bağırdığı "sadık yarım" iz kara

toprağa "al ye ve bize verimkar ol" dediğimiz poşetler piyasadadır artık. Hem de gitmemesine; küt diye gelip oturmuştur hayatımızın boş köşesine. Hemen hemen her renginin bulunabildiği, adres, telefon, faks numaralarının sıralandığı albenili poşetler fink atmaktadır ortalıkta. Her ne kadar görevlileri gülyüzlüyse de soğuk bir imaj çizen hiper, süper, mega vs. gibi ünvanları olan bizim es-

ki bakkal dükkanlarının hormonlusu marketlerde, aynı ende boyda, aynı kalıptan dökülmüş hissi veren sepet arabalarla yapılan alışverişler belki modern bir çizgide yaşadığımız intibaini uyandırıyor ama ı-ıh. O eski lezzetini bulamadığımız sebzenin meyvenin suyu, okunası gazete kağıdını ıslatmıyor, gidecek yeri olmadığı için o sıkıcı poşetten kendi yıkıyor artık.

Heybeden sepete, sepetten mendile, mendilden fileye, pazar çantasına ve poşete uzanan bir çizgide yolculuk yaptık sizinle. Rengarenk poşet karnavalını yaşadığımız günümüzde nostalji dediğimiz esyalarla hasret giderdik biraz. En büyük korkum ise gireceğimiz asrın poşet asrı olmasıdır...

Şanlıurfa Halk Oyunları

Mahmut GÜNER*

Halk oyunlarımız oynanış şekillerine göre sınıflandırıldığında Şanlıurfa halk oyunları, halay türü oyunlar sınıfında yer alır. Bu oyunlar genellikle düğün, nişan, kına gecesi, aspap gecesi, asker uğurlaması, asker karşılaması gibi törenlerin yanısıra, harman zamanı, hasat zamanı ve doğa olaylarından da etkilenerek oynanır.

Şanlıurfa'nın musiki ile olan yakın ilgisi, halk oyunlarını da çok etkilemiştir. Bununla birlikte halkoyunlarımızda çalınan müzikte ezgi zenginliği vardır.

Şanlıurfa halk oyunlarında başta davul, zurna olmak üzere kaval araban müzik aleti olarak kullanılır. Davul 75-80 cm çapında olup 50-60 cm derinliğindedir, diğer yöre davullarına göre daha büyüktür, buna "Meydan Davulu (Nagara)" denir ve sesi çok güldür. Bu çalgı aletlerinden başka keman, cümbüş, bağlama, darbuka ve def eşliğinde de çeşitli oyunlar oynanır.

Oynanış biçimlerine göre bazı oyun adları;

- Çok ağır figürlü olanlar: Girani, Hasandağ
- Hareketli olanlar: İki ayak, Abra-

vi, Soseh, Düz, Üç ayak, Beş ayak.

- Bir olayı üzüntüyü anlatanlar: Kimil, Galuc
- Bir neşeyi anlatanlar: Derik, Terge
- Karşılıklı oynanan oyunları: Degenek oyunu, Kılıç-Kalkan oyunu, Bi-

çah oyunu vs.

- Hayvan taklitlerinden esinlenen oyunlar: Kartalo, Keriyboz sayılabilir.
- Yörede oynanan ve tesbit edilen**

oyun adları;

Girani (Ağırlama), Düz (Şirvani), Soseh, Diniğ (İki ayak), Tergi, Derik, Abravi (Lorke), Rısko, Çep, Seyrani, Keriyboz, Hafif Çep, Ağır Çep, Kosari, Kimil, Urfalıyam Ezelden, Hasandağ, Ağır Dağlar, Mım, Demirci, Mani, Üçayak, Beşayak, Gemi (Kayık), Galuc, Körbeşik, Keri Güllü, Dörtlü Degenek, Kılıç Kalkan, Bıçah oyunu, Çuvaldız, Lore, Hallo, Kinne, Fate, Cezayir, Tik, Çolakçı, Kurd-anı, Nure, Keçik, Ceçen Kızı, Ahmetlerin Gülü, Sarı Gül, Vay-Nargülü, Ayşe'nin Düzü, dinge, Teşi, İnış Aşağı, Komatki, Koçeri, Karacı, Kız Kulku, Gezali, Hildani, Dil (Dildan), Fatmalık, Bendik, Leylo, Demo, Kırıkcan, Cemmo, Cem-Lun, Sarı Kemerli, Nofe, Sim Sim, Veylişhane, Kör Deve, Aşan, Trampa, Mozaka, Seylani, Nig, Selace, Harbi, Ağır Dörtlük, Mirişik, Hayriye, Temir Ağa, Kartalo.

**ŞANLIURFA
KADIN -
ERKEK
GIYİSİLERİ**

Erkek Giyisileri

✓ BAŞ

Sırmalıpuşu: Çok ince ipek, yün veya pamuktan dokunmuştur. Kenarları çeşitli renklerden püsküllerle süsülüdür.

✓ GÖVDE

Gömlek (Köynek): Yakasız olup önden bir karış kadar açık düğmelidir.

Yöredeki culhacılar (dokumacılar) tarafından el tezgahlarında dokunur.

Sal: Kuşak şeklinde bele bağlanır, tezgahlarda elle dokunmuştur.

Kırk düğme yelek: Gabardin kumaştan yapılır, yarım kolludur ve gömlek üzerine giyilir. Yakasız olup yakasında nohut büyüklüğünde ipten yapılmış düğmeler vardır, ismini burada bulunan düğmelerden almıştır. Kahverengi olan en tutulan renktir. Ayrıca yeşil, lacivert, gri renkleri de vardır.

Kadın Giyisileri

✓ BAŞ

Evli ve bekar kadınlar olmak üzere değişik beş çeşidi vardır. En yaygın olarak genç kızlar taç, evli olanlar ise köfü takar. Genç kız başı takı yönünden çok zengindir. Kırmızı fes üstüne puşu sarılarak yapılır. Fesin üst kısmına gümüşten tepelik, ön kısmına üçkor, yanlarına ise reçme denen gümüş takılar takılır, arkaya floştan örülmüş saçlarla beraber, bele kadar inen saç kuru bağlanır. Kadın başı daha sadedir.

bir giysidir. Üst kısımları mahalli motiflerle süslenmiştir.

Sıkma: Entarinin üzerine giyilen bezden kalınca yapılmış sıcak tutan bir yelectedir.

Önlük: Entarinin ön kısmına bağlanır. Üzeri yerli motiflerle süsüdür.

Kemer: Elle örülen yünden yapılmış bel bağıdır.

✓ AYAK

Çorap: Elde dokunmuş ve beyaz yünden yapılmıştır.

Postal (Yemeni): Yörede elle yapılır. Kırmızı, kahverengi ve siyah renk olur fakat genellikle kırmızı kullanılır.

✓ **TAKILARI** Gümüş taç, reçme, ayne, enselik, üçkor, alınlık, yanaklık,

Salvar: Kırk

düğme yelekle aynı renk ve kumaştan yapılır. Üstü bol, ayak kısımları ayağı saracak şekilde dardır.

Marhama: Mendildir ve aksesuar olarak kullanılır.

Çorap: Elde dokunmuş ve beyaz yünden yapılmıştır.

Postal (Yemeni): Yörede elle yapılır. Kırmızı, kahverengi ve siyah renkte olur fakat genellikle kırmızı kullanılır.

✓ GÖVDE

Salvar: Alacalı renkli kumaştan yapılır. Paçalar bol olup ayak bilekleri lastikle büzülmüştür.

Ayze (Entari): Kollu robalı ayağa kadar uzanan ve üç eteğin altına giyilen elbisedir.

Üçetek: Kadifeden kollu, önü açıktan yarıya kadar üç eteği olan astarlı

küpe, kemer küpe, zengir, hamaylı, bilezik, yüzük, halhal, hızma, şeke, vs...

Foğraflar,

- 1) Mesut Güner'in arşivinden,
- 2) Ahmet Demirbağ'ın arşivinden alınmıştır.

* Halk Bilim Uzmanı

Milli Kültürümüz ve Gençliğimiz

Emin KAYADUMAN

Başlığı görünce farklı bir yazı ile karşılaşacağınızı tahmin etmiş olmalısınız. Günümüzün kültürel oluşumlarında gençliğimizin ne kadar etkili olduğunu tartışmak gerekir. Keza milli kültürümüzün dinamizminden gençliğimizin ne oranda haberdar olduğunu ve gençliğimize kimin neyin kültürünü verdiğimizi ayrıca sorgulamamız gerekir diye düşünüyorum. Bu bağlamda elinizdeki dergide yazar arkadaşlarımız unutulmaya yüz tutmuş kültür ve sanat değerlerimizi ellerinden geldiği kadar toplumumuza hatırlatmak ve kazandırmak için çırpınıp duruyor. Gücümüz ve imkanlarımız nispetinde kültürümüzün dinamikliğini canlı tutmak için çabalıyoruz.

Ben bu yazımda gençliğimizin moral değerlerine, maddi ve manevi çıkarlarına değinmek istiyorum. Bir Millet'in en değerli varlığı gençliğidir kuşkusuz. Çünkü geçmiş ile gelecek arasındaki köprüdür gençlik. Bir millîti geleceğe gençliği taşır. Dolayısıyla daha iyi daha güzel bir gençlik yetiştirmek hepimize düşen milli bir görevdir. Tabiri caiz ise gençliğe yatırım yapmak geleceğimize yatırım yapmaktır.

Gençliğine iyi bir gelecek hazırlamak bütün milletlerin temel hedefidir. Gençliğimizin iyi bir eğitim görmediğini söyleyemeyiz elbette. Oldukça dinamik, bilim ve teknolojiye zirvede olan bir gençliğimiz vardır. Bununla da övünüyoruz. Matematik Olimpiyatlarında derece alan, Fen ilimlerin-

de övünülecek başarılar elde eden gençlerimizle elbette sevineceğiz. Ancak gençlerimizi kültürel faaliyetlere yeterince yönlendirdiğimizi aynı şekilde söyleyemiyoruz. Milli ve Manevi değerlerimizi genç nesile anlatamıyoruz veya öyle bir çaba içinde değiliz. Bence en kötüsü budur.

Gençliğini Milli kültürüne, manevi değerlerine yönlendiremeyen bir ülkede gençlik şaşkına döner. Nereye ve kime yöneleceğini şaşırır. Belki bana katılmayabilirsiniz, ama şunu söylemek istiyorum. Eğer biz kendimizi, özümüzü, gençliğimize anlatmazsak birileri kendi kültürlerini anlatacaktır. Yani diyorum ki nasıl ağaçtan kopan bir yaprağın yönünü rüzgar tayin ediyorsa kendi milletinden ve özünden kopan bir gençliğin yönünü bizim dışımızda birileri tayin eder. İsterseniz canlı bir örnek verelim.

Okullarımızın açıldığı bu günlerde öğrenci velilerini, eğitimcilerin ve emniyet güçlerinin büyük bir sıkıntı ile karşılaştığını görüyoruz. Nedir bu sıkıntı? Liselerimizin ve hatta ilköğretim okullarımızın önünde uyuşturucu pazarlandığını, bu pazarları dağıtmak için bütün önlemler alınmasına rağmen engel olunamadığını herkes bilmektedir. Nasıl engel olunsun ki; her öğrencinin başına bir polis dikemeyeceğimize göre ne yapılmalıdır. İşte gençliğimizin başını ağrıtan sıkıntılardan bir tanesi budur. Peki uyuşturucu hangi kültürün ürünüdür, hangi kültürden toplumumuza bulaştı.

Türk toplumunun kültüründe böyle bir alışkanlık yoktur. Bu alışkanlık

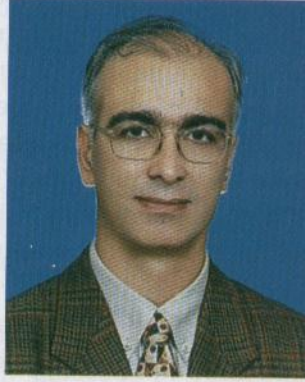
batı kültürü eksenslidir. Batı yıllarca sadece maddi değerlere dayanan bir eğitim vermeye çalışmıştır. Onlara göre insan değerleri sadece teknoloji-den, teknik gelişmişlikten ibarettir. Ekonomik insan, teknoloji insanı gibi oysa insan sadece maddeden ibaret değildir. Böylece batıda gençlik devamlı bir arayış içene girdi. Çünkü onlara milli ve manevi değerleri hatırlatılmadı. Böyle olunca devamlı bir boşluk içinde olan gençlik uyuşturucuya, içkiye saplandı. Bu durumda beyinleri uyuşturan yoz bir kültürün oluşması kaçınılmaz oldu. Bu yoz ve zararlı kültür, gençliği boşlukta ve arayışta olan, kimlik bunalımı yaşayan gençlerin ülkelerde çok kolay yer buldu.

Kültürün tanımı yapılırken, her toplumun kendine mahsus yaşayış ve davranış tarzından yola çıkılır. Kültürün bu manası Ziya Gökalp tarafından yapılan tanımlamada daha açık olarak belirmektedir. Türkçülüğün Esasları adlı eserinden Ziya Gökalp " Kültür (hars) bir millet'in dini, ahlaki, hukuki, akli, bedii (estetik), insani, iktisadi, fenni (teknoloji) hayatlarının ahenkli topluluğudur" diye tanımlar. Kültürün maddi ve manevi özelliklerini ifade eden yukarıdaki tanımda belirtilen etmenlerden birisinin yokluğu kültürün zaafa uğraması ve güçlü kültürlerin etkisinde kalması anlamına geldiğini anlamalıyız artık.

Gençliğimizi maddi ve manevi değerler ile dolu kültürümüze yönlendiremezsek, bizi bekleyen büyük sıkıntılara hazır olmalıyız.

Bağlama - (Bağlama geleneği)

Zafer DALGIÇ*

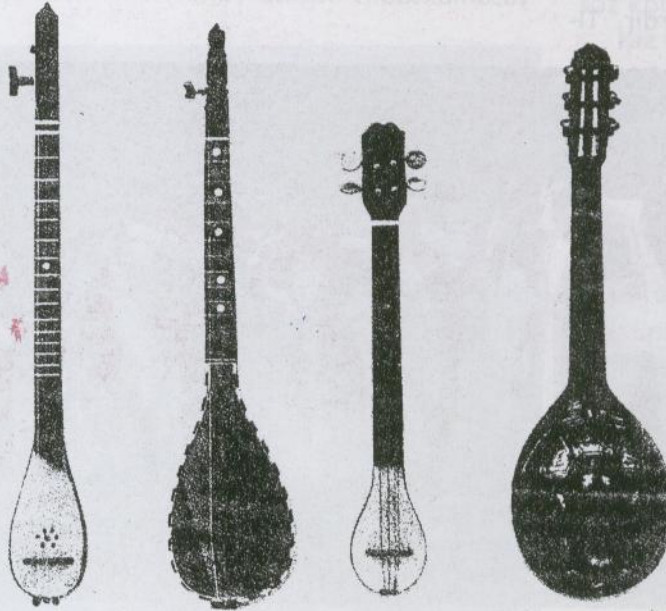

Yüzyıllar boyunca halk topluluklarının şen ya da hazin duygularını ezgiler halinde ortaya koyan halk ozanı ve aşıklar, halk musiki toplulukları, efe ve yaren derneklerinde, düğünlerde gelişen çalgı kültürü içerisinde Asya'dan, Anadolu'ya, Rumeli'ye hatta, Avrupa'nın bazı bölgelerine kadar yayılan en soylu çalgılardan yani (enstrümandan) biri bağlamadır.

Yalnız çalğının atasının Kopuz olduğu söylenir. Sonra Çoğür (Coğur) gibi adlar almış ve çeşitleri meydana gelmiş bağlama geleneğinin, Anadolu musikisi tarihinde Türk ezgi folklorunu tarihi kadar eski olduğu kaydedilmiş ve bölgelere yayılışı çok kuvvetli olmuştur. Bağlama türü çalgılar soyca kısa saplı iken gittikçe uzun saplı ve gövdesi armudi olarak değişime uğramıştır.

Bağlama önceleri kıl telli ve ses perdeleri yokken Anadolu'ya geçince 14. yüzyılda madeni tel tokmak ve bağırşak kirisinden perde bağlamak suretiyle oldukça gelişkin bir biçim almıştır. Günümüzde bağlamanın en iyi dut ağacından yapıldığı gündeme gelse de, eskiden kullanılan sazların hepsi ardıc tekmeden yapılmaya çalışılmıştır. Kolu da ardıçtan, ya da gökçe ağaçtan, gövdesi dut, göğsü ise akağaçtan yapılması makbul sayılmıştır.

Halen İngiltere'de British müzede Hitit kabartmalarında, bağlamanın

sapında bulunan püskülüne kadar çok benzer bir enstrümanı çalan tarihi esere de rastlanmıştır.

Bağlama, bütün yörelerimizin müziklerinin tavrılı olarak icra edilmesinde faydası olan büyük bir enstrümandır.

Bağlama, Tanbura, Divan sazı, Meydan sazı, Cura, Parmak curası ve Çoğür olarak çeşitleri olup kendi arasında çalma pozisyonlarına ve akort sistemine göre çok geniş bir yapıya

sahiptir.

Bağlama'nın yörelere göre çalma tavrı bulunmaktadır. Örneğin: Ege'de (Zeybekler, Boğaz havaları), Güney'de, Toroslar'da (Çoğür, Selpe), Orta Anadolu'da (Yozgat mızrabı, Konya mızrabı), Akdeniz'de (Tekez zortlatması, mızrabı), Karadeniz'de (Karadeniz mızrabı), Doğu Anadolu'da (Semahları çalma tavrı) ve diğer halk müziği sazlarıyla birlikte bütün yörelerimize adapte şekilde çalınmaktadır.

Bağlama boylarına göre oktav ve tını farklılıkları getirmektedir. Yöresel akortlarla da çalınmaktadır. Örneğin; Müstezat düzeni, Misket düzeni, Bağlama düzeni, Abdal düzeni, Karadeniz düzeni gibi değişik düzenlerde tavrılı olarak çalınmaktadır. Bağlama ana sesleri tampere sisteme uygun, kendine has perde sistemiyle, başlıca bir solo enstrümandır. Bağlama çalan kişide hakikatten her sazda olduğu gibi sazına üstün bir hakimiyet varsa dünyanın bütün saz-

larıyla birlikte çalabilir. Bağlamanın telleri akort sistemlerine göre takıldığına, bağlamadan daha değişik tınılar alınabilir.

Bağlama önceleri, selpe ve parmakla, sonra kiraz ağacı kabuğu gibi doğal bir mızrapla şimdi ise plastikten taklidi ve tedariki kolay olduğu için kullanılan tezeneyle çalınmaktadır.

*İstanbul Devlet Modern Folk Müziği Topuluğu (Saz Sanatçısı)

Kırım Türk Halk Oyunları

Neşe YETİŞER*

Kırım eski dilde "istihkam" anlamına gelmekte olup, Karadenizin kuzeyinde verimli topraklara ve uygun bir iklime sahip bir yarımadadır. Kırım çok eski tarihlerden beri Türk yurdudur. İskitlerden sonra 375 yıllarında Hun, 560'larda AVAR, 580'lilerde Gök-türk, 7. yy. başlarında PEÇENEK, 1060 yıllarında KIBÇAK Türkleri Kırımı gelip yerleşmişlerdir. TİMUR 1266 yıllarında Kırım'ı topraklarına katmıştır.

15. yy. ortalarına doğru Altınordu devletinin dağılması üzerine KAZAN, KIRIM ve ASTRAHAN hanlıkları kurulmuş ve burada yaşayan halklara TATAR denilmiştir. OSMANLILAR 1475 yılında Kırım'ı himayesi altına almış ve 1774 Küçük kaynarca antlaşması ile Kırım, Osmanlı himayesinden çıkmıştır. 26 Kasım 1917' de Kırım Cumhuriyeti kurulmuştur. 1920'de Ruslar tekrar Kırımı istila etmişler ve bu Cumhuriyet'te uzun ömürlü olmamıştır.

1920 yıllarından günümüze kadar süren baskılara eziyetlere

rağmen Kırım Türkleri gelenek ve göreneklerini, dilini, dinini ve kültürünü özenle korumayı bilmiş ve benliğini yitirmemişlerdir. Gördükleri baskılar sonunda göç edenler ROMANYA-TÜRKİYE ve AMERİKA'ya yerleşmiş, buralarda dernekler kurarak dayanışmaları sürdürmüş ve kültürlerini yaşatmaya çalışmışlardır. Eskişehir'de 150.000 civarında Kırım Türk'ü yaşamaktadır. Kırım Türk Halk

nesillere aktarmaya çaba harcamaktadır.

Oyunlar

Ağır Hava Kaytarma: Kırım oyunlarının en belirginini kaytarmalardır. Kaytarmaların en ünlüsü Ağır hava kaytarmalardır. Kızlar ile erkekler birlikte oynarlar. Genç yaşlı herkes tarafından sevilerek oynanılan bir oyundur.

Limana: Oynandığı kasabanın ismini almıştır. Müzik ve figür yönünden diğer oyunlara nazaran daha canlı hareketlerdir.

Tuvak: Bu oyunda müzik ve figür yönünden hora niteliği taşımakta ve özellikle müziği dikkati çekmektedir.

Dört Kız (Karasunun dört köşesi): Dört genç kız; ilkbaharda dört gonca gülün açılışını ve tabiata neşe sa-

çısını sembolize eder. En çok Karasupazar şehrinde oynandığı için Karasunun dört köşesi olarak bahsedilir.

Çoban: Kırım Türk Halk Oyunlarının en karakteristik oyunlarından biri olan çoban'da sürüsünü kaybeden ve onu bulamamanın üzüntüsünü çeken bir çobanın öyküsünü görmekteyiz. Çobanın bu üzüntüsüne bir de yeri-

Oyunları dernekler, okullarda yaşıatılıp, gerek Eskişehir'de, gerekse yurt içinde yapılan yarışmalarda başarılı sonuçlar almış ve ESKİŞEHİR MAHALLİ FOLKLORU olarak benimsenmiştir.

Eskişehir Kırım Folklor Derneği; Kırım Türkleri'nin kültürünü, gelenek ve göreneklerini yılda bir kez yapılan ve "TEPRES" adı verilen toplu piknik ile gelecek

nin hayali eklenince durum daha da hüzünlenmiştir. Fakat kaybettiği sürüsünü bulunca tüm kederinin yerini neşe alır.

*Vardım da oba başına da
Koyunum çıktı karşıma

*Ak serkemi körpen sonda
Aklım geldi başıma

diyerek oynamaya başlar. Bu sevince diğer çobanlarda katılır. Oyun neşeli hava içinde son bulur.

Bülbül: Kırım Türklerinin esaret altındayken özgürlük hasreti çekişleri ve Ak Toprak Anavatan

Türkiye'ye kavuşma arzuları bu oyunu doğurmuştur.

Mendil: Bir genç kız tarafından oynanır. Mendil Varta Kırımı temsil eder. Oyun üç bölümden ibarettir. Oyunda mimikler çok önemlidir.

Birinci bölüm; Kırımın geçmişteki özgür ve mutlu günlerini ifade eder, herkes sevinçli ve mutludur.

İkinci bölüm; Kırımın karınlık ve esaret içinde olduğu günlerini ifade eder. Kırım Türklüğü üzerinde kara bulutlar dolaşmaktadır.

Üçüncü bölüm; Bu bir dilektir Kırım geleceğinin yine özgü ve

mutlu olmasının dileğidir. Kırım kurtulmuş, kara bulutlar dağılmış, tüm Kırım Türk'ü toy, bayram etmektedir.

Yüksek Minare: Türkler'de dinin etkisi büyüktür Yüksek Minare oyunu'da bu etkiyle olmuştur. Oyunun isminden anlaşıldığı gibi işlenen konu minare yapımıdır.

Kızlar oyuna çıktığında arka arkaya dizilirler. Yerden taş toplayıp, dizilişini ve minarenin yapılışını temsil eden figürler ile minare yapımını sembolik olarak ifade ederler. Oyunun her zaman tek sayı ile oynadığı bilinir (5-7-9) gibi. Oyunda dinin etkisi olduğu için mimiklerde neşe, gülümseme söz konusu değildir.

Kız Çiftetellisi: Def'lerle oynanır. Genç kızların düğünlerde kendi aralarında oynadıkları ritmik bir oyundur. Oyunun özelliklerinden birisi vücudun dik tutulmasıdır. Müzik ve figür yönünden doğunun etkilerini taşır.

Kırım diğer oyun adları; Dört kız, Epipe, Pamuk Kadama, Abalam, Yaş Keday, Çalaş, Horon, Tuvak, Kaytarma, Toplu kız kaytarması, Mendil, Bülbül, Yüksek Minare, Kız Çiftetellisi, Çoban gibi!...

Müzik: Oyunlar ilk kez davul, zurna ile oynanıyordu. Daha sonra keman, klarnet, santır(kanun), büyük zilli def kullanmaya başlandı.

Üçüncü aşamada batı enstrümanlarına geçiş oldu. Ritm davul, doli, tar ve akordion kullanılmaya başlandı.

Kaynak:
Eskişehir Kırım Folklor Derneği

*Özel Atayurt Koleji
Halk oyunları öğretmeni

Türk dünyasında ortak musiki değerleri ve yapılması gerekenler

Salih Turhan*

"Türk dünyası halk musikisi tatbikat topluluğu" nun tez elden kurulması lazımdır.

Şef yardımcısı.....	2 adet
Uzman araştırmacı	2 adet
Sanatçı	70 adet (ses ve saz)
Sahne uygulamacısı.....	1 adet
Notist.....	1 adet
Luthiye	1 adet
Tonmaister.....	1 adet
Makyöz	1 adet
Toplam	80 adet

İdari Ünvan ve Kadro Sayısı

Müdür	1 adet
Müdür yardımcısı.....	1 adet
Şef (idari)	1 adet
Memur	3 adet
Hizmetli.....	2 adet
Toplam	8 adet

İstihdam Şekli ve Tatbikat

- ✓ Topluluğun daima çalışma yeri Türkiye-Ankara'da olacaktır.
- ✓ Topluluk Kültür Bakanlığı Güzel

Şöz konusu bu toplulukla ilgili kuruluş, kadro sayısı, istihdam şekli aşağıda belirtilmiştir.

Adı: "Türk Dünyası Halk Musikisi Tatbikat Topluluğu" olacak.

Amaç: Zengin Türk musikisi sanatını rivayet mertebesinde kurtarıp, tatbikat sahasına koymak, azami derecede istifade etmek. Dolayısı ile genel kültürel alt yapının oluşmasına katkıda bulunmak.

Teknik Kuruluş

Yukarıda ismi zikredilen her statüdeki Türk devlet ve topluluklarını sanat, sanatçı, repertuar çalgı potansiyeline göre temsil edilecekleri biçimde planlanmıştır.

- ✓ Şef
- ✓ Şef yardımcısı
- ✓ Uzman araştırmacılar
- ✓ Topluluk üyeleri (ses ve saz sanatçıları)
- ✓ Sahne uygulamacısı
- ✓ Notist
- ✓ Luthiye (Enstrüman yapım ve bakımıcısı)
- ✓ Tonmaister (ses teknisyeni)

İdari Kuruluş

- ✓ Topluluk müdürü
- ✓ Müdür yardımcısı
- ✓ Şef (idari)
- ✓ Memurlar
- ✓ Hizmetliler

Organlar

- ✓ Sanat kurulu
- ✓ Genel kurul

Teknik Ünvan ve Kadro Sayısı

Şef1 adet

Sanatlar Genel Müdürlüğüne bağlı olarak kurulmalı. Güzel sanatlarla birlikte daha ziyade Türksoy (Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi)'un organizasyonları doğrultusunda görevlendirilmelidir.

✓ Toplulukta görev alacak sanatçılar, Türk devlet ve topluluklarını nüfus ve sanat potansiyeline göre sayı ve nitelikte temsilen seçilecektir.

✓ Toplulukta görevlendirilecek her sanatçı kendi ülkesinden maaş alacak. Azınlık statüsündeki topluluklardan gelenlerin maaşını Türkiye karşılayacak. Türkiye dışında katılacak sanatçılara ülkelerindeki ekonomik durumdan dolayı ayrıca bir ücret tahakkuk ettirilmelidir.

✓ Topluluğun repertuarı Türk dünyasının genel halk ezgilerinin seçkin-klasik örneklerinden oluşacaktır.

✓ Bir şef nezaretinde yürütülecek çalışmaların dışında, diğer Türk devlet ve topluluklardan davet edilecek misafir şefler de topluluğu yönetecektir.

✓ Topluluk ilk altı ayda teknik çalışmasını tamamlayacak, daha sonra Türk dünyasına yönelik konser, turne, radyo ve TV programları, bant, CD çalışmaları yapacaktır.

✓ Bu topluluk örnek olacak. Zaman içerisinde aynı büyüklükte olmasa da biraz küçük hacimli olanların diğer Türk devlet ve topluluklarında kurulması teşvik edilecektir.

*Kültür Bakanlığı Devlet THM Korosu Sanatçısı

Malatya yöresinde giyim-kuşam

Mehmet YILDIRAN

iklimin, özellikle kışların sert olması kıyafetleri de etkilemiştir. Bölgemizdeki giyim tamamen kaybolmuş durumdur. Mahalli giyimler az da olsa Malatya köylerinde bulunan yaşlı kadın ve erkekler de görülmektedir. Köy giyimi, adını verebileceğimiz bu giyimlerde erkeklerde, yemeni, şalvar, yelek ve üstüne ceket, başta şapka bulunur. Kadınlarda ise üç etek, belden kuşak, başta ise kullik denilen süslü başlık bulunur.

Köy ve şehirlerde giyimin bazı ayrıntıları özellikleri vardır. Şehir merkezlerinin giyim şeklinin değiştiği hatta eskinin tamamen unutulduğu bir gerçektir. Yüzyıla yakın bir geçmişte giyilen giysilerin kullanılan kumaşların renk ve estetik zenginlik bakımından üstün olduklarını yaşlılardan duyup işiterek, müze ve koleksiyonlardan görerek öğreniyoruz.

Ülkemizde ters yönde gelişen batı kopyacılığı bu bölgeyi de etkilemiş, İstanbul, Ankara gibi şehirlerle olan ilgi bölgesel özellikleri yok etmeye yetmiştir. Zamana göre olması gerekli olan gelişimi bir milli pota içinde eriyememiş gerek desen, gerek model yönünden geleneksel bir temel üzerine oturamamıştır. Genç kuşak üzerinde bunun önemi işlenmediğinden kalanların, ne kıymeti bilinmiş, ne de bu özellikler bir tarafa yazılmıştır.

Böylece her konuda olduğu gibi bu konuda da önemsenmez bir tutum içinde nice desen ve giysi örnekleri unutulup gitmiştir. Bugün müze ve koleksiyonlarda gördüğümüz eşyalar geleneklerine bağlı bazı tutucu kişilerin gayreti ile zamanımıza dek gelebilmiştir. Köylerde durum ise şöyle olmuştur:

Şehirlerle ilişkinin az olması, görüp öğrenme olanağının hemen hemen bulunmaması azda olsa insanları geleneklerine bağlı kılmış, şeklen giyim özellikleri zamanımıza kadar gelebilmiştir. Eski kumaşlar da bu sonuçtan kurtulamamış, çok defa sirmalardaki gümüşe göz dikilip o eşsiz parçalar yakılarak içindeki gümüş külçe haline getirilmiştir. Pahalı fakat uzun ömürlü, zengin desenli kumaş ve kadifeler bu nedenle (antika eşya) şekline gelmiştir. Hiç kuşkusuz bu günün modern tekniği ile dokunan kumaşlar da, eski kumaşlar kıyaslanırsa zevk üstünlüğü, zenginlik farkı apaçık görülür.

Eski Arapkir'in sırma ile karışık taftası ile bugünün taftası bir tutulamaz. Natürel boyalarla boyanmış olan tabii ipek, parlaklığını koruyabilmekte, renkler ise daha sade ve pastel olmaktadır. Renk uyuşması daha ölçülü olup, Frapan (parlak) renkler kullanılmadığından göz estetiğini bozmaktadır. Son yıllarda bu konuya ciddi şekilde dönüşmüş ve devlet eliyle Kız Enstitüleri ve Oigunlaşma Enstitüleri büyük gayret sarfetmeye başlamıştır. Şimdi erkek ve kadın olmak üzere teker teker bölgesel giyim özellikleri incelenecektir.

ERKEK GIYİMLERİ

Erkek giyisi büsbütün unutulmak üzeredir. Malatya'nın çeşitli ilçe ve bölgelerinde kendine has ayrıntıları vardır. Giyim reformundan sonra benimsenen şapka değişikliğe uğramamış ve (Kasket) tipi kullanılmıştır. Kış aylarında keçilerden tarama suretiyle, elde edilen bir çeşit tiftikten yapılmış papak (Kalpak) kullanılır. Bunlar gerektiği zaman açılır ve boyuna içinde alacak şekilde hazırlanır, tiğle örülür, göz ve ağıza için bir delik bırakılır.

İç çamaşırı olarak yanları yırtmaçlı yuvarlak yakalı, kaba bezden yapılmış fanile yerini tutan "Köynek-Göynek" giyilir. Kilot ise, beyaz hasse (Pastika)'dan yapılmış uzun paçalı, ayak bileğine gelen kısmı ilikli tuman (Kopçalı Tuman) ismiyle kullanılır. Uçkur, ya da yünden örülmüş veya gaz lambası fitilindedir. Gömlek (İşlik, içlik) mavi ve gri zemin üzerine ince siyah veya füme çizgili tisordan olup gene yuvarlak yakalı olup önü yarım açık ve yaka bandı siyah iplikle teğellidir. Üst iki düğme ve kolları iliklenmez, kol

ağızları dublesiz mansetlidir. Şalvar kıldan yapılmış yerli dokuma kumaştan bol biçimde kesilir. Ağı dizden az aşağı iner, cepleri yandadır. Uçkur renkli yün ipliklerden (Top geçirme) denen oldukça süslü örme şikilleriyle hazırlanır, uçları püsküllü (tozaklı) dür. Uç kısımları serbest özellikle darende'de kıl şalvar yerine, siyah sire satenden dikilir. Fakat mat kısmı dışarı getirilir. Her iki cep ağzı ve paça kısmı turuncu floş sirmadan yapılmış bükme ile motif yapılır.

Çorap, çoğunlukla köylerde, stilize hayvan, motifli renkli yünlerle örülür, kısa boğazlıdır. Şehirlerde beyaz

özel desenli yün çoraplar vardır. Bele kuşak bağlanır, gençler ise beyaz puşu (Puşi) veya kadife bağlayıp püsküllerini şalvar üzerine dökerler.

Erkek giyiminin son aksesuarı yelektir. İlimizde cepken veya fermane erkekler tarafından kullanılmaz. Yelek lacivert yahut koyu bir kumaştan klasik şekilde kesilir, kırk düğmesi vardır, yirmi düğme iliklenir, yirmi tanesi ise süs olarak bulunur. Hemen her zaman gümüş, varlıklı ailelerde altın köstek ve bir cep saati yelek cebine konulur, köstek ise çapraz takılır. Ayakkabı olarak (Kulaklı Yemeni) denen bir çeşit pabuç, bazan da arkası basık, yumurta topuklu kunduralar kullanılır.

Halk oyunları kıyafeti olarak:

- İpek yakasız, hakim yaka beyaz gömlek,
- Pamuklu kumaştan beyaz-siyah çizgili gömlek,
- Siyah dökümlü şalvar,
- Siyah yelek,
- Puşu (Kuşak),
- Ayağa beyaz yün çorap,
- Yemeni.

KADINLARIN KIYAFETLERİ

Genç kızların giyimi önemli bir özellik taşımaz. En özentili giyim gelin giyiminde görülür. Şehirlerde, az çok gelişmiş bölgelerde giyim özelliğini kaybetmiş olduğuna işaret etmiştik. Esas benliğini koruyan köy giyimi olduğu için bunun üstünde durmak gerekmektedir.

Arguvan, bazı Arapkir köyleri, Şotik ve Atma havalesi göz alıcı renkli kumaşlardan antari giyer; bele gümüş kemer, bazan da beyaz puşu bağlanır. Şalvar bol kesimli olup etek boyunu geçmez, diz üzerinden bağlanıp biraz dökük durur. Ayakkabı çok defa kısa, küt topuklu ve rugan'dandır.

Başa üzerine siyah puşu ile sarılmış kısa, keçe bir fes oturtulur. Fesin çene altından tutturulan bir bağı vardır. Üzerine yine siyah puşu örtülüp uçları arkadan bağlanır. Kâkül de her iki taraftan görülecek şekilde serbeste bırakılır. Sinanköyünde fesin üstüne gümüş, çevresine zıncirler ve uçlarına yapraklar sarıkan tepelikler konur. Tepeliğin üzerine akik taşlar oturtulmuş; tur. Divriği'ye yakın köylerde alından başlayıp büyüken küçüğe doğru yarış görülecek şekilde altın dikilir.

Akçadağ, Darende, Doğanşehir, Yeşilyurt, Hekimhan köylerinde kadın kıyafeti daha zengin ve detaylıdır. Baş bağlaması özel ustalık ister. Baş çevresi genişliğinde, fazla yüksek olmayan bir kasnak üzeri siyah puşi ile sarılıp başa oturtulur, çene altından bir bağ ile tutturulur. Çelikhana

tarflarında daima koyu mor-kahverengi zemin üzerine sırma ile karışık dokunmuş olan puşu ön kısmı biraz yüksek bağlanarak saray stili türban bağlanmasını andırmaktadır. En son siyah ipek puşu üçgen şeklinde katlanıp örtülüp çene altından çaprazlandıktan sonra ense üzerinden bağlanır ve sıkıştırılmayarak biraz bol bırakılır. Poşular siyah, beyaz, koyu mor olabilir. Çevresinde çift ve kalın bir çizgi halinde sirması olup çevresi püsküllüdür.

Poşunun alın üstüne gelen kısmı kaymasın diye bir iğne ile tutturulur. Bazan poşunun sol ucu sağ yanağa içten tesbit edilip, sağ ucu ise küçük zarif bir gümüş kanca ile sol tarafa dıştan takılır.

İç gömlek, yuvarlak ve geniş yakalı olup bezden yapılır. Yanları yırtmaçlıdır, boyu dizden yirmi santimerke kadar yukarıya iner, kol kısadır, dirsekten aşağı geçmez. Don "tuman şalvar" görünmeyen kısmı gelişigüzel bir basmadan, görülen kısmı ile frapan bir kumaştan yapıp topuk üzerine dökülür. Güzüken kısmında kullanılan kumaş gül kurusu zemin üzerine geniş aralıklı lacivert çizgili bir kumaştır. Bunlar giyildikten sonra yakalık bağlanır, yakalık açık renkli bir kumaştan yapıp dikdörtgen şeklinde bir parçadır ve iki ucundan bağcıklarla enseden düğümlenir, üzeri boncuk veya renkli iplikten teğellerle süslenmiştir. Baş bağlaması özel bir ustalık ister, iç gömlek yuvarlak geniş yakalı olup bezden yapılır. Donun görülmeyen kısmı gelişigüzel bir basmadan, görülen kısmı Frapan (Fistan) değişmez kumaşı taraklı ve eci kutnisindendir. Doubleli dikilir, üç yırtmaçlıdır, her parçasına peş denir. Malatya giyimi yukarıda anlatıldığı gibi kısa olmayıp daha geniş ve detaylıdır. Ben bu giyim ve kumaşı özetleyerek anlatmaya çalıştım. Şimdi de kadın kıyafetini tek tek inceleyelim:

Halk oyunları kıyafeti olarak:

- Başa penezli bir fes,
- Üzerine bir şerit, bu şerit ipek bir bez parçasıdır. Kuşak gibi bağlanır. Renk olarak sarı, siyah, kırmızı.
- İpek yakasız beyaz bir gömlek,
- Fesin üzerine bir yazma,
- Gömleğin altına bir şalvar, bu koyu turuncu renk veya bordo sarı çizgili şalvardır,
- Üçetekli kutni (üçetek),
- Kutninin sol tarafı içe, sağ tarafı ise sağ dıştan içe geçirilir,
- Kutninin üzerine de puşu (kuşak),
- Bunların üzerine pervanlık ya da önlük,
- Ayağa beyaz yün çorap,
- Bağcıklı yemeni (topuksuz olması tercih edilir.)

MUT YÖRESİ HALK TÜRKÜLERİ

Süray VURAL

Goram Şah

Onikidir imanım oğulları
Goramşah'ında değirmeni
Değirmenci ay aman
Urum değilde ermanı vay

Haydi haydi haydi haydi zeybek olalım
Zaptiyeler geliyor ayaman teslim olalım

Bir incecik imanım oğlan
Yolum düşer de yemene vay
İlgıt ılgıt ayaman
Kanım damlar da çimene vay

Haydi haydi haydi haydi zeybek olalım
Zaptiyeler geliyor ayaman teslim olalım

Onikidir imanım oğlan
Goramşah'ında selvisi vay
Bilemedim ayaman
Benim yarım de hangisi vay

Haydi haydi haydi haydi zeybek olalım
Zaptiyeler geliyor aya aman teslim olalım

Önde giden imanım oğlan
Gır atlınında kendisi vay
Ya kendisi ay aman
Ya kellesi gelmeli vay

Haydi haydi haydi haydi zeybek olalım
Zaptiyeler geliyor ayaman teslim olalım

.....

Tek Zeybek

Anam çıkabilsem yavrum çıkabilsem
Ben o yarın köşküne vay köyküne vay

Anam sen doldur da yavrum sen doldur da
Ben içeyim aşkına vay aşkına vay

Anam haba da bir yavrum çuha da bir
Geyene geyene vay geyene vay

Anam güzel de bir yavrum çirkin de bir
Sevene sevene vay sevene vay

Yaktım Mangalımı

Yaktım mangalımı goydum dükkana
Üstü kâkül yanıbayı meyhane
İçtim içtim oldum deli divâne

Söyle tabib söyle ölecek miyim
Ölmeden yarimi görecek miyim

Atımı bağladım binek daşına
Elim erişiyor eğer kaşına
Benden selam söyle can yoldaşıma

Söyle tabib söyle ölecek miyim
Ölmeden yarimi görecek miyim

Çekin gor atımı nalbant nallasın
Vur cellat boynumu ganım damlasın
Herkeş sevdiğini alsın yollansın

Söyle tabib söyle ölecek miyim
Ölmeden yarimi görecek miyim

.....

Zeytin Dalları

Zeytin düllarında tabakam kaldı
Dört yanıma baktım devriyeler sardı
Alım kırk kişiden bir haber aldı

Uyan alim uyan uyanamaz oldum
Yağlı gırşunlara dayanamaz oldum

Zeytin dallarından atlayamadım
Döküldü cephanem toplayamadım
Zalim düşmanları haklayamadım

Uyan alim uyan uyanamaz oldum
Yağlı gırşunlara dayanamaz oldum

Odalar yaptırdım bir uçtan uca
İçinde yatmadım üç gün üç gece
Gurbanlar keseyim geldiğin gece

Aslanım kazımım damda yatıyor
Gaytan bıyıkları gana batıyor

Kızlar Zeybeği

Mut deresi saz olur
Gül açılır yaz olur
Ben yarime gül demem
Gülün ömrü az olur

Öyledir anam öyledir
Aşk adamı söylerdir
Almış yarini dizine
Hem öper hem söylerdir.

Karşıkı dağlar bizimdir
Salkım saçak üzümdür
Gız seni alır kaçarım
Anan buban üzülür

Öyledir anam öyledir
Aşk adamı söylerdir
Almış yarini dizine
Hem öper hem söylerdir.

Çay Zeybeği

Çaya vardım çay geçilmez
Nazlı yardan vaz geçilmez

Eşim aman aman can yoldaşım aman
Gece gelme gündüz gel gonaşalım aman

Çaya vardım bulanık
Eve vardım yar uyanık

Eşim aman aman can yoldaşım aman
Gece gelme gündüz gel gonaşalım aman

Serenler

Serenler serenler yüksek serenler
Biz giderken viran galsın örenler
Vallah billah silasına erenler

İftiradır ettin bana a çocuk iftira
Allah bizi bu dertlerden gurtara

Sarı zeybek enip gelir enişten
Her yanların görmüyor gümüştan
Vallah billah ban anlamam bu işten

İftiradır ettin bana a çocuk iftira
Allah bizi bu dertlerden gurtara

Ceviz Arası

Ceviz arasında vardır evimiz
Gız seninle böylemiydi gavlimiz
Gavil yerlerine gel kara gözlüm

Mezarımı derin kazın bol olsun
Etraf lale sümbül bağ olsun
Ben ölürsem ahbablarım sağ olsun

.....

Kör Meni

Körmeni'den geçemedim yalnız
Yazmımı da ala goydu calınız

Süre süre endirdiler yazıya
Dut ettiler al kınalı taziya
İş başa düşünce bakmaz kuzuya

Kömenden geçtiğim görmüşler
Gır atımı sekışinden bilmişler

Süre süre endirdiler yazıya
Dut ettiler al kınalı taziya
İş başa düşünce bakmaz kuzuya

.....

Garagus Zeybeği

Yüksek olur gara da guşun oyunu
Aştı getti göremedim boyunu

Benim atım tavlalarda eşinir
Ayağına değende taşlar aşınır

.....

Aylelemiş

Aylelemiş aylelemiş
Bir kötüye gul eylemiş

Başına bağlamış astar
Göster cemalini göster

Almanya'da THO Yarışması'nın dördüncüsü gerçekleştirildi

Yeşim DALGIÇ*

T.C. Kültür Bakanlığı Müsteşarı Prof.Dr.Tekin Aybaş, Essen Eyalet hükümeti adına Müsteşar Mathias Kurth, Langen Belediye Başkanı Dieter Pitthan ve T.C. Frankfurt Başkonsolosu Şafak Göktürk de onurlandırdılar.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Okulıçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı adına "A Lisanslı" Bilge Erden, Arif Genç, Zeki Akalın, Mithat Kalaycıoğlu ile M.Emin Avşar'dan oluşan bir uzman jüri görev

27 Haziran 1998 Cumartesi akşamı Almanya'nın Kreis Offenbach'a bağlı Langen şehrinde 4. Türk Halk Oyunları Yarışması yapıldı. Toplum Gazetesi ile Langen Belediyesi Kültür Dairesi tarafından ortaklaşa düzenlenen yarışmada tüm Almanya çapında başvuran 37 grup arasından seçilmiş 10 Türk halk oyunları ekibi yarıştı.

Langen Stadthalle'de gerçekleştirilen ve yaklaşık 1000 kişinin büyük bir ilgiyle izlediği yarışmayı

yaptı. Jüri başkanı Bilge Erden, jüri adına yaptığı konuşmasında bu yarışmanın Almanya sınırlarını aşıp tüm Avrupa'yı kapsar bir du-

Karadeniz oyunları üzerine ilgisini yoğunlaştıran grup geçen yılki yarışmada üçüncülüğü almıştı.

89.66 puanla ikinci olan Münih

bir grafik çizen bu grup Doğu Anadolu oyunları konusunda belli bir birikime sahip.

Balkan kökenli Türk halk oyunları konusunda yoğun araştırmaları ve birikimleri olan Stuttgart Türk Halk Oyunları Topluluğu, T.C. Kültür Bakanlığı D.H.D.T. eski öğretmenlerinden Beycan Başlı'nın hazırladığı Kırklareli yöresi oyunları ile 89.33 puan alarak üçüncülüğü kazandı. Yöneticiliğini Yük.Müh. Aykut Dalgıç'ın yaptığı bu topluluk geçen yıl Trakya halk oyunları programlarıyla dördüncü olmuşlardı.

Dördüncülüğü, geçen yılın ikincisi Bad Nauheim Üsküp Halk Oyunları Topluluğu'nun kazandığı yarışmada Velbert Atatürkçü Gençlik Derneği Gaziantep yöresi oyunları ile beşinci oldu.

Daha sonraki dereceleri sırasıyla Frankfurt Tufan Kafkas Oyunları Topluluğu, Erzincan yöresi oyunları ile Frankfurt Türk Kültür Merkezi, Çukurova yöresi oyunları ile Tübingen Türk İşçi Derneği, Gaziantep yöresi oyunları ile Mainz Rüsselsheim Gustavsburg Alevi Bektaşî Kültür Birliği, Diyarbakır yöresi oyunları ile Ausburg Kilim Halk Oyunları ekibi aldılar.

Yarışmada üçüncü olan Stuttgart Türk Halk Oyunları Topluluğu ve sekizinci olan Tübingen Türk İşçi Derneği ekibi canlı müzik olanağı bulamayıp kasetten oynamak zorunda kalan ekiplerdi.

Kültürümüzün yaşatılması ve tanıtılması konusunda büyük katkıları olan tüm ekipleri kutluyor, hepimizin göstereceği katkılarla başarılarının devamını diliyoruz.

*Makina Müh., Stuttgart-VHS Türk halk oyunları öğretmeni, Stuttgart Türk Halk Oyunları Topluluğu yöneticisi ve öğreticisi

ru -
ma gelmesini arzuladığını belirtti.

91.66 puanla yarışmada birinciliği Ordu yöresi oyunları ile Stuttgart Türk-Hoy kazandı. Öğreticiliği ve yöneticiliğini Gültekin Kilitan'ın yaptığı ve genellikle Doğu

Kültür Merkezi, Bitlis yöresi oyunları sergiledi. Aynı grup geçen yıl Adıyaman yöresi oyunları ile birinci olmuştu. Yarışmaya katıldıkları son iki yılda oldukça başarılı

Motif'ten

Bayrampaşa Güz Festivali Gerçekleştirildi

Bayrampaşa Belediyesi'nin düzenlediği Güz Festivali coşkulu bir program ile gerçekleştirildi. Farklı sanat dallarından sanatçıların katıldığı ve aynı zamanda halk oyunları gösterilerinin de sergilendiği festivalde, halka mükemmel bir müzik ve oyun ziyafeti sunuldu.

01 Ekim tarihinde festi­va­le Motif Halk Oyunları Eğitimi Derneği Diyarbakır ve Adıyaman halk oyunları ekipleri ile katıldı. Belediye Başkanı Hüseyin Bürge Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği'ne festivale katılımından dolayı bir plaket sunarak, bundan sonraki çalışmalarında başarılar diledi.

03 Ekim 1998 tarihinde Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği merkezinde folklor camiasını bir araya getiren bir toplantı gerçekleştirildi

Folklor camiasını bir araya

getirerek kültürümüz adına yapılan çalışmalarda birlik ve beraberliğin önemini vurgulanmak istendiği bu toplantıda; kişi, kurum, kuruluş ve dernekler arası dayanışma ve yardımlaşmanın gerekliliği gündemi oluşturdu.

Toplantıda İTÜ TMDK Halk Oyunları Bölüm Başkanı Fikret Değerli "Farklı dernekler sıra ile bu içerikte toplantıları gerçekleştirmelidirler. Eğer aynı amaç için hizmet ediyorsak birlikte çalışmanın, yardımlaşma ve dayanışmanın gerekliliğine de inanmış olmamız lazım.

Kültürümüze hizmet alanında maddi ve manevi bütün unsurlarla yardımlaşma şarttır.

Halk Oyunlarımıza hizmet alanında İstanbul'da bir çok dernek faaliyet göstermekte. Ancak şu bir gerçek ki bir derneğin yaptığı bir organizasyonda diğer dernek yada derneklerin çoğu zaman haberi bile olmuyor. Bu çok üzücü. Oysaki bu alanda hiz-

met eden dernekler arasında gerçek anlamda bir diyalog olsa çok daha verimli sonuçlar alınacaktır.

Bugün Motif Dergisi bir dernek çatısı altında yayınlanabiliyor ve kültürel alanda iddialı bir dergi olabilme niteliğini taşıyabiliyor ise diğer dernek, kişi, kurum ve kuruluşlarında bu dergiye destek verip sahip çıkmaları gerekiyor.

Bu destek hem maddi hem de manevi anlamda olmalıdır. İnanın alanında yayınlanan tek yayın organı olan Motif Dergisine destek vermek ve kendi dergimiz olarak sahip çıkmak bizlere bir şey kaybettirmez. Aksine oturup kazandıracığı şeyleri bir düşünsek konunun ciddiyetini çok daha iyi kavrarız." diyerek düşüncelerini bildirdi.

Yıldız Sarayı Müzesi Müdürü Sabahattin Türkoğlu ise "Bugün bizlerin burada toplanmış olması çok güzel. Sebebi, kültür erozyonunun ya-

Haberler

sandığı günümüzde kültürüne hizmet etmeyi amaç edinmiş kişiler olarak bir araya gelip, dayanışmanın gerekliliğini konuşuyor olmamızdır.

Bizler kişisel yada kurumsal olarak bir takım çalışmalar içerisindeyiz. Ancak asla yadsınmaması gereken bir gerçek varki oda; birliktelik zihniyeti içerisinde yapılacak faaliyetlerin çok daha iyi nitelikte ve alınacak sonuçların çok daha verimli olacağı gerçeğidir.

Bugün tüm folklor camiası Motif Dergisi'ni tanıyor.

Tüm samimiyetimle belirtiyorum; Motif Dergisi bizlerin namusudur.

Biz Türk milleti olarak namus kavramından asla taviz vermeyiz. Eğer ki Motif Dergisi'ni de namusumuz olarak görüp sahip çıkarsak, kültürümüze hizmet alanında önemli bir yayın organının daha uzun yıllar varlığını korumasına yardımcı olmuş oluruz.

Bu dergi benim, senin,

onun. Kısacası hepimizin. Asla maddi ve manevi desteğimizi esirgememeliyiz." dedi.

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği Başkanı M.Zeki Baykal toplantının sonunda tüm katılımcılara gündem doğrultusunda sunmuş oldukları samimi düşünce ve fikirlerinden dolayı teşekkür etti ve Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği olarak belirli periyotlarda bu tür toplantıların devam ettirileceğini ve aynı zamanda diğer derneklerinde bu konuda daha duyarlı olmaları gerektiğini belirtti.

İzzet-i İkram yeni yayı dönemine merhaba dedi

Halk Müziği sanatçısı İzzet Altınmeşe'nin hazırlayıp sunduğu "İzzet-i İkram" TGRT ekranlarında yeni yayın dönemine başladı. Program farklı çizgisi ile seyircilere müzik ve oyun ziyafeti sunmayı hedefliyor.

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği'nin halk oyunla-

rı danışmanlığını yaptığı programda yeni yayın döneminde sizlere birbirinden güzel yörelerin oyunlarının sergilenmesi amaçlanıyor. Ayrıca sanatçı İzzet Altınmeşe Presedent Otel'de Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği adına verdiği yemekte yeni yayın döneminde de Motif'le birlikte olmaktan mutluluk duyduğunu belirtti.

Motif Huzur Evinde

Motif Halk Oyunları Eğitim Derneği Halkla ilişkiler grubunun organize ederek ve belirli periyotlarla gerçekleştirilen ziyaretlerden biri 17 Ekim 1998 tarihinde Semiha Şakir Huzur Evi sakinlerine yapılan ziyaret ile gerçekleştirildi. Diyarbakır halk oyunları ekibinin birbirinden güzel oyunlarının sergilendiği ziyarette huzur evi sakinleri ile hep birlikte halay çekiپ hoşça vakit geçirildi.

ARWELIT

TEKSTİL TURİZM ORGANİZASYON
GIDA İNŞAAT SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

FOLKLORİK KOSTÜM İMALATI VE KİRALAMA

● HALK OYUNLARI

● OSMANLI

● SARAY

● MEHTER

● MODERN DANS

● TURİSTİK VE ŞÖLEN
KOSTÜMLERİ

TAHİR BAKAL

24 Saat Açık Pazar

Sauna Eşofman

16,100,000.TL

Sauna Eşofman, terleterek zayıflatan, hava ve su geçirmeyen özelliği ile vücut ısısını içeride bırakarak deri gözeneklerini açar, bu yolla yağları eritir, toksinleri dışarı atar. 30 günlük sürekli kullanımda vücut ağırlığının %10'una kadar kilo verdirebilir. Beğenmeyen bir hafta içinde iade edebilir.

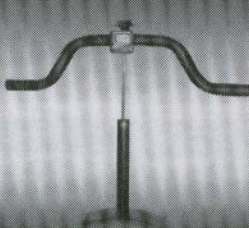
Kondüsyon Bisikleti

39,000,000.TL

Bacak, baldır ve bel bölgesi kaslarını geliştirirken, buralardaki yağlanmaları engeller. Düzenli çalışıldığında selülit problemlerini ortadan kaldırır. Kürek çekme hareketiyle boyun, omuz ve bel bölgesindeki kasları çalıştırıp, yağları eritir.

Karın Yayı

11,500,000.TL

Karın Yayı, yağ bulunan bölgelere basıncı eşit şekilde dağıtarak düzenli eritir, alınan kaloriyi harcatır. Vücutta yağ oluşmasını engeller. Karın bölgesini saran ortopedik yüzeyi kolay kullanım sağlar, dijital göstergeleri harcadığınız zaman ve kaloriyi gösterir.

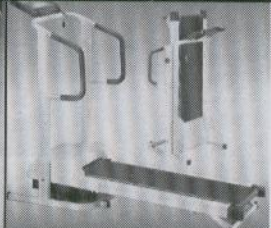
Naturel Saç Bakım Seti

15,750,000.TL

Saç dökülmesi, yağlanma, kepeklenme, baştaki sivilce ve kaşıntılar, saç zayıflığı, saç kran, saçların uzamaması sorunlarını çözer. Eğer saç kökleriniz sağlamısa dökülmüş saçlarınız yeniden hayat bulur. Alman malı olup, T.C.Sağlık Bakanlığı onaylıdır.

Motorlu Koşu Bandı

185,000,000.TL

Vücudun tamamını hareket ettirdiğinden problemlilerdeki yağları eritir. Yürüme, koşma imkanı bulamayanlar, günlük 10 dakikalık egzersizle zinde bir hayata kavuşabilir. Hız, mesafe, tempo, kalori ölçme aleti, 0-10 km. arası hız, 1 HP, DC. sessiz motor, az yer kaplamayı sağlayan katlanabilirlik özelliği. Paslanmaz çelik gövde.

Bir telefonla **AÇIK PAZAR** evinize teslim.

0212 635 28 10

www.acikpazar.com • faks:0212 532 59 62

Bayilikler vermeye devam ediyoruz.

MATKOM BİLGİSAYAR

ESCORT BAYİİ

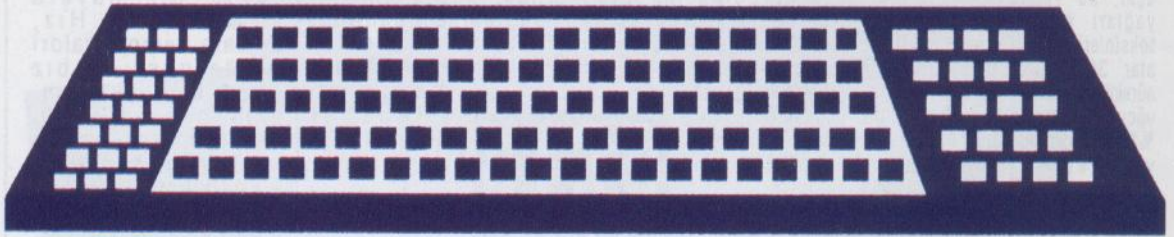
ALABİLECEĞİNİZ
EN İYİ
BİLGİSAYARLAR
ŞİMDİ **12 AY** TAKSİTLE

MATKOM BİLGİSAYAR

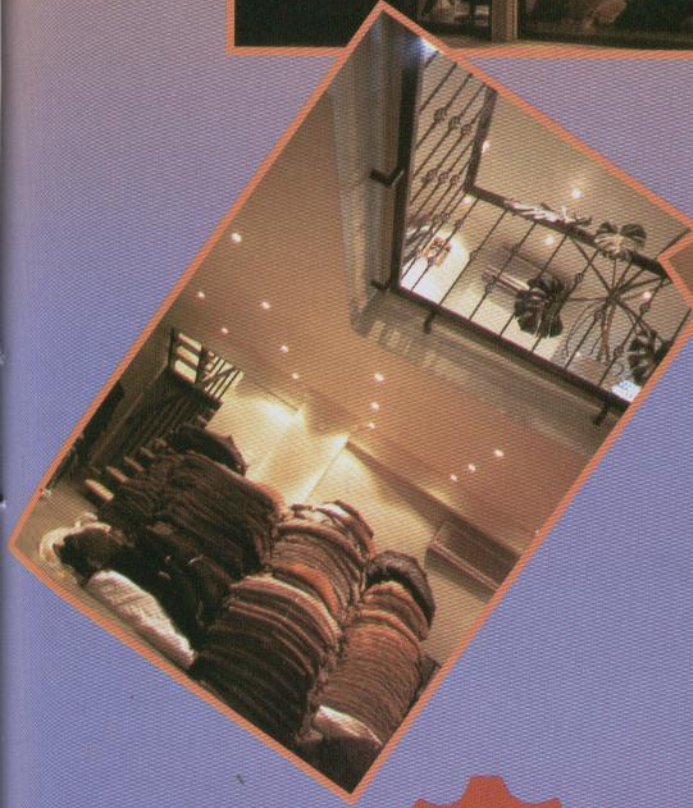

(0216) 464 22 36 - 37

MATKOM BİLGİSAYAR
BÜTÜN BİLGİSAYAR PROBLEMLERİNİZDE
ÇÖZÜM ORTAĞINIZ !

MATKOM BİLGİSAYAR

SEYMAN

DERİCİLİK SAN. ve TİC.LTD.ŞTİ.

Merkez :Kürkçübaşı Sok. Toktaş Han No.2 Beyazıt - İSTANBUL
Tel : (0.212) 518 33 02 - 518 53 98 - 638 03 72 **Fax:** (0.212) 664 91 37
Şube : Tatlı Kuyu Haman Sok. No.26/2 Bayazıt - İSTANBUL
Tel : (0.212) 516 84 58 - 516 84 59
Şube : Zübeyde Hanım Cad. No.26 Zeytinburnu - İSTANBUL
Tel : (0.212) 664 91 35 - 665 91 36 - 546 62 31 - 546 62 49

DERI SANAYI VE TİCARET
A.Ş.
Bella
Leather Life

Keresteciler Sitesi Kayıkçı Sk. No: 8 Merter 34010 İSTANBUL-TÜRKİYE

Tel: (00 910) 644 40 00 Fax: (00 910) 644 40 51 E-mail: bella@superonline.com

into Collection

Fabrika: Eski Edirne asfaltı No.40 Gazi Osman Paşa / İSTANBUL
Tel: (0.212) 501 63 15 (4 Hat) Fax: (0.212) 544 63 34
Mağaza: Soğanağa Cami Cad. İNTO CENTER No.32 Beyazıt / İSTANBUL
Tel: (0.212) 517 48 37 - 517 48 39 Fax: (0.212) 638 81 07

URFA ŞARK SOFRASI

Kebap
Lahmacun
Çiğköfte
İçliköfte
İskender ve
Künefe'nin
en iyisi artık
AVCILAR'da

URFA ŞARK SOFRASI

“Lezzetin Yeni Adresi”

Rezervasyon - Paket Servis

Tel: (0.212) 421 33 11 - 12 - 13 Fax: (0.212) 421 33 14

Harmanyeri Cad. No.8 (Nikah Sarayı Arkası) Avcılar - İSTANBUL